

Imies

REVUE PRE DUCHOVNY ŽIVO

OBSAH:

Ročník III.

1943.

Cesty, Müller: Človek v nadprirodzenom
385. Šimalčík: Na 85. výročie lurdských z
391. Grandmaison: Osobné náboženstvo
Barát: Moje kráľovstvo nie je z tohto svet
Naše nádeje. Kohút: List študentovi 412

Revue SMER.

REDAKTOR: prof. Dr. Inocent Müller, OP.

SPOLUREDAKTOR: P. Aquinas M. Gabura, OP.

SPOLUPRACOVNÍCI: P. Mag. Dr. Metod Habáň, OP; univ. prof. P. Mag. Garrigou-Lagrange, OP, Rím; univ. prof. Dr. P. Mag. Gašpar Frieht-hoff, OP, Fribourg; prof. P. Emilián Soukup, OP; univ. prof. Dr. Jozef Búda; univ. prof. MUDr. Jozef Babor; univ. prof. MUDr. Alojz J. Chura; Dr. Pavol Beňuška; prof. Dr. Anton Šurjanský; prof. Dr. Max. Chladný Hanoš; JUDr. Juraj Rajec; Dr. Ján Masty-lak, CSSR; prof. Ján Haranta; prof. Juraj Kohút.

Redakcia a administrácia: Trenčín, Nám. sv. Anny 1.
Telefon Trenčín 2416.

Časopis vychádza prvého každého mesiaca okrem prázdnin. Závierka čísla do 5. v mesiaci. Predplatné na rok 36.50 Ks. Bohoslovci a študenti 25 Ks. Pre Maďarsko 8 Pengő. Číslo šeku revue Smer 6181.

Dobrodincom. Na našu výzvu v minulom čísle mnohí z našich čitateľov vecne odpovedali. Teší nás, že je veľa takých, čo nás úplne chápu a ktorým môžeme dôverovať. Nespomínam veľkodušných mecénov, ktorých v smeristických radoch je dosť. Tí nechcú, aby sme im verejne ďakovali. Ale je tu skupina študentov, bohoslovcov, úradníkov a úradníčiek, ktorí sa zriekli určitého pohodlia a podporili smeristické hnutie. Všetkým tým čo najsrdečnejšie ďakujeme.

K. V. Nepoznám vás, ale váš list prezrádza, že vám chýba skúsenosť. Učiť na dedine, to má byť otrava? Hej, keď učiteľstvo je pre vás remeslo a okrem pekných románov nič vás nezaujíma. Ja vám naozaj závidím samotu, ktorú neviete znášať. Človek je šťastlivý vtedy, keď je sám s Pánom Bohom a keď ho nikto nevyrušuje. Mlčať, s nikým nehovoriť, hľbať o veciach ľudsky nepochopiteľných, to je občerstvenie. Veľa rozprávame, ale málo počúvame P. Boha, ktorý sa ozve len v tichosti. Nepokladajte „dedinskú samotu“ za trest, lebo mestský šon a hurhaj nie je nijakým dobrodením.

Tertium datar. „Obroda“, časopis slovenskej kultúrnosti, v druhom čísle mi vyčíta, že keď som pred tromi rokmi vystúpil na pláň so Smerom a s edíciou

Človek v nadprirodzenom lisku.

Dr. Inocent Müller, OP

Boh sa takrečeno neuspokojil, keď v bytosti človeka sústredil vlastnosti a vznešené výsady stvorenstva hmotného aj duchovného. Do jeho prirodzenej krásy a dôstojnosti chcel vložiť voľačo božské, preto ho vyzdvihol k sebe, povolal ho k účasti na svojom božskom živote, vyzdvihol ho do nadprirodzeného stavu.

Na pochopenie vyzdvihnutia človeka do riše života nadprirodzeného načim si ponajprv objasniť pojem nadprirodzena, lebo jeho zapieranie alebo nesprávne chápanie môže mať škodlivý vplyv na správne chápanie duchovného života, ktorý je nadprirodzený. Tak napríklad naturalisti zapierajú nadprirodzený poriadok, teda zapierajú aj zjavenie, a preto kresťanstvo alebo lepšie povedané, katolicizmus, pokladajú len za vyššiu formu prirodzeného vývoja náboženského citenia. Proti tým treba dokázať možnosť a jestvovanie zjavených nadprirodzených tajomstiev. Na druhej strane starí aj najnovší agnosticí, potom idealisti a pozitivistí tvrdia, že hoci by aj dačo nadprirodzeného jestvovalo, my ľudia nemôžeme to poznať, preto prakticky nemá pre nás význam. Na námietky týchto mysliteľov odpovedajú naši apologéti. Našou úlohou je vysvetliť pojem nadprirodzena tak, ako to učí katolícka Cirkev, lebo správne pochopenie tohto pojmu uľahčuje riešenie aspoň niektorých námietok protivníkov.

1. Pojem nadprirodzena.

Nadprirodzeno podľa učenia katolíckej Cirkvi je to, čo je nad každé stvorené bytie a pre-

sahuje sily a požiadavky každej stvorenej prirodzenosti, hoci nepresahuje jej trpnú, zdokonaliteľnú schopnosť. Rozlišujeme dvojaké nadprirodzeno: Nadprirodzeno vzťažné, ktoré prevyšuje požiadavky tohto alebo iného stvoreného bytia, ale nie každého; tak napríklad čo je prirodzené pre človeka, je nadprirodzené pre psa, ktorý človeka poslúcha; alebo čo je prirodzené pre anjela, je nadprirodzené pre človeka. Ďalej nadprirodzeno absolútne, ktoré prevyšuje požiadavky a sily nielen stvoreného bytia, ktoré už jestvuje, lež aj toho, ktoré by vôbec mohlo jestvovať. Je to naozaj boží dar, na ktorom sa zúčastňuje stvorené bytie konečným spôsobom, ako to stvorené schopnosti pripúšťajú. Nadprirodzeno absolútne menuje sa tiež nadprirodzeno bytostné alebo podstatné; ním môže byť alebo sama božia prirodzenosť, ako napríklad pri vtelení, alebo účasť na božej prirodzenosti, ako je posväcujúca milosť. Nadprirodzeno vzťažné menuje sa tiež nadprirodzeno čodospôsobu, keď sa nejaká vec uskutoční nadprirodzeným spôsobom, ako napríklad vzkriesenie mŕtveho.

Pri vtelení Boh sa spojuje s ľudskou prirodzenosťou v osobe Slova, a to tak, že ľudská prirodzenosť Ježišova prebýva v druhej osobe najsvätejšej Trojice a pritom ľudsky sa nemení. Preto Ježiš je človek svojou ľudskou prirodzenosťou, a pritom je skutočný Boh svojou osobou. Toto spojenie dvoch prirodzeností v jednej osobe je podstatné, nie v tom smysle, že by z nich utvorilo jednu prirodzenosť, lebo obidve ostávajú nedotknuté, ale len v jednej osobe, v osobe Slova. Preto sa menuje spojením osobným alebo hypostatickým. Preto tajomstvo vtelenia je v najvyššom stupni nadprirodzeno podstatné.

Posväcujúca milosť je tiež bytostným nadprirodzenom, lenže v zmenšenom stupni. Lebo milosť tiež neničí osobnosť človeka; človek

ostáva človekom, len ho božsky, hoci pravda prípadkovo, mení v prirodzenosti a v činnosti. Milosťou posväcujúcou človek sa nestáva Bohom, ale Bohu podobným, účastným na božej prirodzenosti, stáva sa súcim Boha priamo poznať v blaženom videní, — keď sa už milosť premení na slávu, — lebo vtedy uvidí Boha s tváre na tvár tak, ako sa sám vidí. Táto výsada zrejme prevyšuje schopnosti a požiadavky aj najdokonalejších stvorení, lebo je to priama účasť na božej prirodzenosti, z ktorej potom takrečeno rastú aj činy naozaj božie. A keď milosť posväcujúca v nebi príde k dokonalému rozkvetu a nebudeme ju môcť stratiť, stane sa prameňom činov, ktorých formálny predmet bude celkom ten istý, ako predmet nestvorených činov vnútorného božieho života.¹

Prvému človeku udelil Boh obidva druhy nadprirodzených darov: Dar neporušenosti (*donum integritatis*, nadprirodzený čo do spôsobu), ktorým bola ľudská prirodzenosť zdokonalená a súčasne prispôbena na prijatie milosti. Napokon milosť samu, dar bytostne nadprirodzený. Obidva tieto dary pomenovali bohovedci pôvodnou spravodlivosťou.

2. Dary mimoprirodzené.

Dar neporušenosti zdokonaľuje ľudskú prirodzenosť, ale nevyvyšuje ju k dôvernému naziávaniu s Bohom. Pravda, je to dar mimoprirodzený, lebo prevyšuje požiadavky a sily človeka, ale nie je bytostne nadprirodzený. Ľudskej prirodzenosti prináša výsady, na ktoré nemá nijaké právo; a hoci tieto výsady prirodzenosť zdokonaľujú, jednako v podstate ju nemenia. K týmto výsadám patria: Vliate vedenie, vláda nad vášňami a nesmrteľnosť tela.

a) Podľa psychologických zákonov prichá-

¹ Garrigou-Lagrange, OP: K Bohu, str. 22—26.

dzame na poznanie vecí postupne, vedcami sa stávame po tvrdej, namáhavej práci. Od prirodzenosti nemáme nijaký nárok na to, aby sme všetko a hneď vedeli. Musíme sa učiť. Ale u prvých rodičov bolo to ináč. Adam bol hlavou a vychovávateľom ľudského pokolenia; preto Boh, aby mu uľahčil túto úlohu, dal mu vliate poznanie všetkých právd, ktoré mal poznať, a súčasne uľahčil mu nadobúdanie skúsenostného poznania. Svätý Tomáš píše: „Ako prvý človek bol stvorený v dokonalom stave, čo sa týka tela, aby hneď mohol rodiť, tak bol tiež stvorený v dokonalom stave, čo sa týka duše, aby mohol iných poučovať a spravovať. Iných však nemôže poučovať, keď sám nie je poučený. Preto prvý človek bol tak stvorený od Boha, že mal vedomosť o všetkom, o čom má byť poučený. A to je všetko to, čo je v sile prvých zásad v sebe známych, totižto čokoľvek ľudia môžu prirodzene poznať. Ale na spravovanie života vlastného aj iných nevyžaduje sa len znalosť toho, čo sa môže prirodzene vedieť, lež aj poznanie toho, čo presahuje prirodzené poznanie, lebo život človeka je zamierený k nejakému nadprirodzenému cieľu; ako my pre spravovanie svojho života musíme poznať, čo obsahuje viera. Preto aj o týchto nadprirodzených dostal prvý človek také poznanie, aké bolo nevyhnutné na spravovanie ľudského života podľa onoho stavu. Ale iné, ktoré ani prirodzenou usilovnosťou človeka nemožno poznať, ani nie sú potrebné na spravovanie ľudského života, prvý človek nepoznal: ako sú myšlienky ľudí, budúce veci a niektoré jednotlivosti, ako koľko kamienkov je v rieke a iné podobné.“²

b) Boj proti náruživostiam a vášňam je údelom nás všetkých. Úprimne túžime po dobre, a na druhej strane cítime ľarchu nižšej žiada-

² Suma teol. I, ot. 94, čl. 3.

stivosti, ktorá sa kloní k smyslovým a nižším rozkošiam. Prví rodičia boli oslobodení od tohto otroctva žiadostivosti. Pán Boh im udelil zvláštnu silu nadvlády nad vášňami, takže nebolo im ťažko bojovať, hoci tým neboli zbavení možnosti zhrešiť. Adam nebol otrokom vášní, ktoré človeka prudko ženú do priepasti zla; bola v ňom iba určitá náklonnosť k radosti, pravda, podrobená kontrole rozumu. Svätý Tomáš vraví, že v stave nevinnosti nižšia žiadosť bola podrobená rozumu, preto všetky vášne boli podrobené rozumovému úsudku. Vôľa prvého človeka bola podrobená Bohu, nižšie schopnosti zasa rozumu, telo duši; z tejto podradenosti vyplýval v duši dokonalý poriadok. Kým rozum bol podrobený Bohu, dotiaľ rozumu boli podrobené všetky nižšie žiadostivosti. Ale podrobenie tela duši a nižších sil rozumu nebolo prirodzené; ináč by bolo ostalo aj po prvom hriechu. Preto svätý Tomáš z toho vyvodzuje, že prvá podrobenosť, ktorou rozum bol poddaný Bohu, nebola iba podľa prirodzenosti, ale podľa nadprirodzeného daru milosti, lebo účinok nemôže byť väčší ako príčina, preto Anjelský učiteľ tvrdí, že prvý človek bol stvorený v milosti, ktorá bola príčinou vnútorného súladu v človeku.³

c) Človek je naklonený k chorobám, a koniec-koncom musí aj zomrieť. Od tohto zákona prírody bol prvý človek oslobodený, aby jeho duša mohla sa voľne venovať vznešenejším povinnostiam. „Pravda, telo prvého človeka nebolo nerozkladné silou nesmrteľnosti, ktorá by bola v ňom, učí svätý Tomáš, ale bola v duši nejaká sila nadprirodzene Bohom daná, skrze ktorú telo mohol zachrániť od každého porušenia, dokiaľ ona ostala podrobená Bohu. A stalo sa to rozumne. Lebo rozumová duša presahuje pomer telesnej hmoty; preto bolo vhodné, aby sa jej na začiatku dala sila, ktorou by

³ Suma teol. I, ot. 95, čl. 1.

mohla telo zachovať nad prirodzenosť telesnej hmoty."⁴

Lež všetky tieto výsady dostal človek preto, aby sa stal súcejším zužitkovať dar oveľa vznešenejší, dar vonkoncom nadprirodzený — posväcujúcemu milosť.

3. Výsady nadprirodzené.

Človek od prirodzenosti je boží služobník, je vecou Boha, je jeho majetkom. Ale Boh vo svojej nevyspytateľnej múdrosti a láske rozhodol, že človeka prijme do svojej rodiny, že ho prijme za vlastné dieťa, aby sa stal jeho dedičom v nebeskom kráľovstve. Za túto nekonečnú lásku nikdy dostatočne Pánu Bohu nepoďakujeme. A aby toto prijatie za vlastného neostalo iba obyčajnou formalitou, Boh dáva človeku vlastnosť, ktorou sa stáva účastným na jeho vlastnom živote. Je to milosť, vlastnosť stvorená, ale skutočná, ktorou sa človek stáva súcim poznávať nekonečne vyššie svety ako tie, ktoré odhaľuje prirodzený rozum, a ktorá človeka uschopní vidieť Boha v blaženom videní a milovať ho tak, ako sa sám miluje. Je to posväcujúca milosť, ktorá zdokonaľuje a takrečeno obožuje podstatu duše. S posväcujúcou milosťou sú spojené vliatecťnosti a dary Ducha svätého, ktoré dávajú nadprirodzenú pružnosť všetkým duševným schopnostiam; ďalej milosť pomocná, ktorá udržuje činnosť tohto nadprirodzeného organizmu, aby konal skutky nadprirodzené, božie a pre večný život záslužné. O tejto milosti obširnejšie bude reč v článku o ospravedlnení človeka.

Všetky tieto výsady dostal Adam nie sám pre seba, lež ako hlava ľudského pokolenia, dostal to ako dedičstvo pre veľkú rodinu svojich potomkov, ktorým by ho bol odovzdal, keby bol býval ostal Bohu verný.

⁴ Suma teol. I, ot. 97, čl. 1.

Na 85. výročie Iurdských zjavení.

Univ. prof. Dr. Juraj Šimalčík.

3.

Vedecké zistenie a dokázanie tohto zázraku.

Vidíme teraz vedecké dôkazy tohto prípadu! Ide tu najsamprv o historickú skutočnosť celej udalosti. Pre ľahší prehľad budeme postupovať geneticky, to jest s kroka na krok tak, ako sa všetko stalo, a všade uvedieme príslušné dôkazy prameňov. Túto úlohu uľahčí nám aj istý časový odstup, keďže každá významná udalosť ukáže a dokáže sa vždy len po istom časovom odstupe, keď všetko chladno a triezvo možno posúdiť a vypovedať konečný úsudok. Tak je to aj v Rudderovom prípade, od ktorého uplynulo už (od samého uzdravenia totižto) šesťdesiatpäť rokov.

Kde sa Rudderovo zázračné uzdravenie rozšírilo, vzbudilo ohromný rozruch a vzrušenie. Predovšetkým však v jeho rodnej obci Jabbeke, kde mrzáka Ruddera každý poznal, každý na vlastné oči videl jeho zlomeniny nohy. Vo veľkom nadšení obec odbavovala deväťdňovú pobožnosť, spojenú každý deň s veľkou svätou omšou vo farskom kostole. Bol to istotne najkrajší skutok a príklad vzdávania vďaky Bohu. Ľud sa očividne polepšoval, zlé zvyky a rozličné neresti v obci a okolí začaly miznúť.

No aj vedecky zisťovali a opisovali túto udalosť.

Hneď na tretí deň po uzdravení, to jest 9. apríla 1875 navštívil Ruddera jeho prvý ošetrojúci lekár Dr. Affenaer. Keď preskúmal už uzdravenú nohu, začal slziť a vzrušene zvolal: „Vy ste dokonale uzdravený. Vaša predtým zlomená noha je taká neporušená ako

dneska narodeného dieťaťa. Všetky ľudské pokusy boli márne. Ale čo nemohli vykonať lekári, to vykonala Panna Mária!...“¹ Mimochodom poznamenávame, že Dr. Affenaer bol ináč liberálne, to jest nie kresťansko-katolícky smýšľajúci človek.

V ten istý deň navštívil uzdraveného aj Dr. Van Hoestenberhe, ktorý najlepšie poznal Rudderov prípad. Ako už bolo spomenuté, bol to veľmi svedomitý lekár, ktorý už od univerzitných lavíc poznačil si do lekárskeho notesa každého svojho pacienta a jeho chorobu, aby takto mal dokonalú evidenciu. Tak sa dostal aj Rudder do tohto notesa, hneď po prvej návšteve, keď Dr. Hoestenbergha bol zistil opísanú už zlomeninu. Je tam značka: „P. De Rudder frac (ture) 18] 67. J. G.“² Potom — ako vieme — ošetroval ho celých osem rokov. A hľa, dňa 9. apríla 1875 aj on osobne sa presvedčil o dokonalom uzdravení Ruddera.

Dňa 13. apríla 1875 dostal Dr. Van Hoestenbergha od biskupa z Brugge, Msgra Faicta list tohto obsahu:

„Keď som bol včera večer (12. apríla) na návšteve v Jabbeke, stretol som sa na tamojšej fare s Petrom Rudderom. Menovaný mi rozprával, že minulú stredu (t. j. 7. apríla) bol vo chvíli uzdravený v Oostackeru zo zlomeniny svojej ľavej nohy, čo trvalo už osem a pol roka. Keďže Rudder mi hovoril, že ste ho Vy ošetrovali, úctivo by som Vás prosil, keby ste ma ráčili dôkladne oboznámiť — ako si to tento prípad zaslúži — s povahou zranenia, zisteného u Vášho klienta. Budem Vám veľmi povďačný, pán doktor, keď mi ráčite čím prv dať odpoveď, ktorú budem pokladať za dôver-

¹ Annales de Notre-Dame de Lourdes VIII, 200 (Bertrin, spom. dielo 256).

² „Peter Rudder, zlomenina, 1867. ľavej nohy. (Jambe Gauche). Vid' Bolsius, spom. dielo 80.

nú, ak si to žiadate. Brugge, 13. apríla 1875. F.-J. biskup v Brugge.”³

Dr. V. Hoestenbergha na tento list biskupov odpovedal takto: „Rudder mal veľkú ranu na vrchnej čiaske nohy; na dne tejto rany bolo možno vidieť dve kosti, ktoré boli vzdialené od seba asi na tri cm. Nebolo možno badať nijakej známky zaceľovania. Peter trpel mnoho a tento stav trval vyše osem rokov. Dolná časť nohy bola pohyblivá v každom smere. Päťu bolo možno obrátiť dopredu. Všetky pohyby boli obmedzované len na odolnosť tkaniva. Podávajúc stav veci tak ak som videl, tvrdím, že noha v nijakom predpoklade nemohla byť zacelená medzi tým časom, ktorý uplynul od mojej poslednej návštevy až po púť.”⁴

Dňa 16. apríla 1875 prišiel do Jabbeke Emil Scheerlinck, vikár-kaplán z Oostackeru, ktorý v prítomnosti tamojšieho farára L. Slocka a kaplána-vikára Aug. Rommelaereho začal podrobne vyšetrovať celú vec. Vypočul zápisnične Rudderu aj všetkých možných očitých svedkov. Údaje potom spracoval v krásnej knihe, ktorá vyšla ešte v júli 1875 pod názvom „Het Vlaamsche Lourdes” (Flámsky Lurd).⁵ Sú tu uvedené medziiným aj vyššie spomenuté dojímavé slová Dr. Affenaera, ktoré povedal 9. apríla a ktoré Rudder dosvedčil. Kniha táto je teda prvým vedeckým knižným spracovaním Rudderovho prípadu a slúžila za základ ďalším zisteniam a prácam.

Po týchto lekárskejších zisteniach — ku ktorým sa pripojily aj údaje predošlých lekárov, najmä už spomenutého Dr. Verriesta, ktorý

³ Bolsius, spom. dielo, str. 53 a 79.

⁴ Annal. de N. D. de Lourdes XXVI, 54—55 (Bertrin, spom. dielo 244). Táto posledná návšteva — ako ešte uvidíme — bola dva alebo tri mesiace pred púťou.

⁵ Bolsius, tamtiež 44.

preskúmal Rudderu máločo po návšteve Dr. Hoestenberheho (asi vo februári 1874) — veľmi pozoruhodné sú výpovede rozličných laických očitých svedkov. Tieto svedectvá sú práve také hodnoverné, ako i lekárske. Lebo v prípade, či jestvuje zlomenina a to ešte medzi priestorom asi 3 cm, môže hodnoverne svedčiť aj nelekár. Veď na to netreba nejakej vedeckosti, len zdravé smysly, triezvy rozum, dobrú vôľu a statočný charakter. To uznávajú sami lekári aj každé súdobníctvo a vôbec celé ľudstvo. O tom sme ináč už hovorili na konci úvodu o zázrakoch. V protivnom prípade by sme sa museli zrieknuť poznania skutkovej podstaty akejkolvek veci.

A takýchto hodnoverných nelekárskych svedkov máme i v Rudderovom prípade. Veddecká kritika ich starostlivo zistila a sossbierala. Všetky úradné a podrobné zápisnice sú uschované v rozličných archívoch a čiastočne uverejnené Dr. Bertrinom pod názvom „Notes et documents” (Poznámky a doklady). V týchto pod „No 18” nájdeme doklady a zápisnice, vzťahujúce sa na náš prípad.^a Nemôžeme podať všetky doslovne, písané tak krásne, starostlivo a dojímavo; preto sa uskromníme len na ich podstatu.

Ján Houtsae gher, debnár zo Stalhille (blízo Jabbeke), videl Rudderu asi päť dní pred jeho uzdravením. Pod prísahou udal, že videl na jeho nohe ranu, veľkú ako dlaň-krvavú a hnisavú. Na otázku, či noha bola zlomená, povedal: „Áno. Peter ohyboval nohu rukou a výsledok toho bol, že z rany vyskočily na povrch obe končatiny zlomenej nohy.” Tieto končatiny — ďalej — neboly okrúhle, ale zničené. Rudder mu tiež ukázal, ako mohol svoju pätu

^a Bertrin: Notes et documents, No 17 (spomenuté dielo 511—519).

prekrútiť dopredu. Videl tiež aj na priehlavku nohy veľkú ranu.⁷

To isté potvrdil 4. apríla 1875 aj Ludovít Knockaert, roľník v Jabbeke.⁸

Manželka šľachtica Du Bus udala, že 5. apr. 1875 (teda dvoma dňami pred púfou) Rudder prišiel do kaštieľa na dvoch barľách. „Hnaná zvedavosťou chcela som vidieť jeho nohu. Keď si obväz, plný krvi a hnisu, odviazal, skoro nás omámil neznesiteľný zápach. Posledné záhyby obväzu ani nemohli dať dolu; boly hlboko prilepené v rane. Pudove som sa odvrátila od tohto hrozného obrazu.”⁹

Keď o dva dni neskoršie dostali telegram z Oostackeru, že Rudder sa tam zázračne uzdravil, šľachtic Du Bus vzrušene zvolal: „Nikdy som neveril v zázraky; ale ak Rudder sa naozaj uzdravil, tak je to ozajstný zázrak, a vtedy verím.”¹⁰

Na druhý deň po uzdravení, to jest 8. apríla 1875 Rudder sa predstavil celej rodine Du Busových, a môžeme si predstaviť ich zdesenie, keď všetci prítomní na vlastné oči zistili a úradne potvrdili, že Rudder „sa dokonale uzdravil zo svojej rany a chodí celkom dobre”.¹¹

Toho istého dňa, keď spomenutá šľachticova manželka videla Rudderovu ranu, to jest 5. apríla 1875, podvečer navštívila chorého istá suseda Rudderova, Mária Wittizalee, ktorá bola očitou svedkyňou toho, keď si Rudder preväzoval nohu, a videla rany a zlomeniny na nej. Na druhý deň, 6. apríla (v podvečer to púte) sa znovu vrátila k nemu v spoločnosti iného suseda Rudderovho Eduarda Van Horena a jeho syna Jula; všetci zotrvali tam asi dve hodiny. Pri úradnom vyšetrovaní všetci traja dali najprv o chorobe Rudderovej toto

⁷ Tamtiež 513—514.

⁸ Bertrin, spom. dielo 245.

⁹ Tamtiež 246. ¹⁰ Tamtiež 253.

¹¹ Bertrin, spom. dielo 253.

osvedčenie: „Podpísaní potvrdzujú, že dňa 6. apríla 1875 videli zlomenú nohu Rudderovu. Obe čiastky zlomených kostí prerazily pokožku a boli oddelené hnisavou ranou, dĺžky asi 3 cm.“¹² Na ďalšie otázky Eduard Van Hooren ešte povedal, že „keď Peter obnažil svoju nohu, aby ju znovu obviazal, ohyboval ju tak, že nám mohol ukázať obidve konce zlomených kostí, ... ktoré boli značne vzdialené, čoho následkom bolo, že noha bola pohyblivá, kyvkala sem i tam a bolo možno ju krútiť“.¹³ O uzdravení Rudderovom tí istí dali zasa toto úradné svedectvo: „Vyhlasujeme, že Rudder sa vrátil zo svojej púte oostackerskej dňa 7. apríla 1875 celkom uzdravený. Kostí boli zacelené, rany zmizly. Rudder môže chodiť, stáť rovno a pracovať práve tak, ako pred svojím nešťastím.“¹⁴

Van Esschen, robotník, pre svoju statočnosť odmenený aj občianskym krížom, tiež dobre poznal celý prípad Rudderov. Veď ako povedal, bol tiež svedkom nešťastia Rudderovho 16. februára 1867; on to bol, ktorý išiel zavolať Dr. Affenaera. Cez celých osem rokov sledoval Rudderovu chorobu a bol nanajvýš prekvapený, keď Rudder z Oostackeru vrátil sa dokonale uzdravený.¹⁵

Mimo ďalších svedkov uvádzame ešte hromadné osvedčenie významnejších členov cirkevného aj svetského zastupiteľstva a predstavenstva obce Jabbeke, ktoré doslovne zneje:

„My podpísaní farníci obce Jabbeke, vyhlasujeme, že holenná kosť Petra Jakuba Rudderu, narodeného a príslušného sem, päťdesiatdvaročného, bola natoľko rozdrúzaná pádom stromu dňa 16. februára 1867, že po vyčerpaní všetkých chirurgických prostriedkov muži vedy chorého opustili a vyhlásili za nevyliciteľného a všetci, ktorí ho poznali, pokladali ho za

¹² Tamtiež 246. ¹³ Tamtiež 247. ¹⁴ Tamtiež 254.

¹⁵ Bertrin, Not. et docum. No 17 (spom. dielo 515).

takého; že ten istý (t. j. Rudder) prosil o pomoc Pannu Máriu lurdkú, uctievanú v Oostackeru, a vrátil sa domov celkom zdravý a bez bariel tak, že môže sa teraz práve tak, ako pred nešťastím venovať všetkým svojim prácam. Vyhlasujeme tiež, že toto uzdravenie, v okamihnutí a podivné, sa stalo 7. apríla 1875. Podpísaní: L. Slock, farár; Aug. Rommelaere, vikár (kaplán); D'Hoedt, starosta; Aug. Stubbe a P. Maene, členovia sboru; C. Sanders, predseda; Charles de Cloedt, člen zastupiteľstva a zástupca starostu; F. Demonie, cirk. pokladník; J. Callewaert, kancelista; P. de Lorge; J. de Simpel, obecný radca; L. Bouten Perloot; vikomt Chr. de Bus de Gisignies. Pečať obce. Jabbeke, 15. apríla 1875.¹⁶

Dr. Bertrin k tomu ešte poznamenáva, že vikomt Chr. de Bus neveril v zázraky a P. de Lorge bol liberál a keďže ani na smrteľnej posteli sa neobrátil, bol pochovaný len civilne.¹⁷

Známy staničný strážnik v Jabbeke, ktorý tak ochotne pomáhal Rudderovi pri vysadení do vlaku v deň púte (7. apr.), Peter Blomme, bol tiež vypočutý. Celý tento priebeh cesty bol mu v živej pamäti; preto veľmi ochotne a určite svedčil. Udal, že keď pomáhal Rudderovi do vlaku, videl (a aj posunkom ruky ukázal), ako balancovala Rudderova ľavá noha, čo ho náramne prekvapilo. Preto hneď aj povedal Rudderovi: „Ale prečo vlastne cestujete vy do Oostackeru? Ostaňte radšej doma!“ V ďalšom potom povedal, že ako „bol prekvapený, ba zdesený, keď večer toho istého dňa (7. apríla) videl Rudderu zostupovať z vlaku samotného, chodiaceho dokonale a bez bariel“. Nakoniec ešte raz potvrdil, že všetko, čo udal, je mu stále v najživšej pamäti.¹⁸

Z oných troch mužov, ktorí pomáhali Blommeovi vysadiť Rudderu do vlaku, najvýznam-

¹⁶ Bertrin, spom. dielo 255. ¹⁷ Tamtiež 255.

¹⁸ Not. et docum. No 17 (Bertrin, spom. dielo 517).

nejší je Baltazár de Jacgher, neskoršie tiež staničný strážnik v Jabbeke. Pri vypočutí svedčil, že pred ôsmimi dňami otáznaj púte videl bezprostredne Rudderovu nohu, dve rany na nej a zlomeninu. Tiež sa vyslovil o známom krútení nohy dopredu, čo aj posunkom ruky znázornil. Večer, keď sa Rudder vracal domov, videl ho už celkom zdravého.¹⁹

Po uplynutí sedemnástich rokov, to jest r. 1892 znova vyšetrovali túto vec. Istý belgický lekár Dr. Royer v prítomnosti a s pomocou istého voľnomyšlienkára, ba dokonalého neverca M. Trappeniera v samom Jabbeke, celkom nezávisle od predošlého, previedol nové vyšetrovanie. Je to jedna z najdôkladnejších prác, ktorú máme v tomto prípade. Všetci očití svedkovia, i sám Rudder, ešte vtedy žili. Výsledok svojej svedomitej práce shrnul do týchto slov:

„Predovšetkým od 7. apríla 1875 vôbec nejestvoval vláknitý calus (novoutvárajúca sa kosť) a pri zlomenine, spojenej s ranou a oddelením kostí, tento calus mal spojiť vtedy a tým väčšími za dlhý čas spomenuté úryvky kostí. A stalo sa opak. Kostí boli navzájom zcelené priamo (t. j. bez utvárajúceho sa calusu). Ba čo viac! Ľavá noha, hoci nebola zatvorená v nehybnom prístroji vo chvíli uzdravenia, neukazovala viac krivosti ako noha pravá. Konečne aj keď sa stratil značný úlomok kostí a aj keď úlomky spomenutých kostí boli vzdialené od seba diaľkou vyše troch cm pred uzdravením, nejestvovala nijaká skrútenina v nohe... Pochybnosť by bola nerozumná a nasledovne nezákonná. Každý človek priameho ducha musí uznať, že v tomto uzdravení sa prejavil nadprirodzený zásah.“²⁰ A o spomenutom spolu-

¹⁹ Not. et docum. No 17 (Bertrin 517—518).

²⁰ Bertrin 263.

pracovníkovi Royerovom, nevercovi Trappenierovi, Dr. Bertrin poznamenáva: „Tento voľnomyšlienkar bol najprv zarazený, potom hlboko dotknutý a konečne premožený; mal teda dobrú vôľu, aby uznal zázrak.“²¹

*

O šesť rokov po tomto vyšetovaní Peter Rudder odišiel z tohto slzavého údolia do večnej vlasti. Umrel dňa 22. marca 1898 na zápal pľúc v 75. roku života. Jeho pohreb bol 25. marca na sviatok Zvestovania preblahoslavenej Panny Márie, v ktorý deň roku 1858 sama zjavivšia sa Matka Božia vyslovila Bernadete svoje meno: „Ja som Nepoškvrnené počatie!“ Teda Rudder žil po svojom zázračnom uzdravení ešte dlhých 23 rokov. Cez ten čas jeho život bol neprestajným vzdávaním chvály a vďaky Bohu a Panne Márii. Skoro každý týždeň putoval do Oostackeru, aby sa na tomto, jemu takom pamätnom a vzácnom milostivom mieste modlil, chválil Boha a preblahoslavenú Pannu Máriu a ďakoval za taký veľký nebeský dar. Asi štyristo ráz vykonal túto oostackerskú púť.

Cez tých 23 rokov šťastného života navštívila ho veľa-veľa osôb v jeho chudobnom domčeku v Jabbeke. Bolo medzi nimi najmenej 30 lekárov, 4 biskupi, asi 300 kňazov a mnoho iných významných osobností. Pri takýchto návštevách, Rudder vždy ochotne a pohnute vyrozprával históriu svojej choroby a zázračného uzdravenia. Ako túžil vždy putovať aj do pôvodného, do francúzskeho zázračného Lurdu. Nemal však na to potrebných prostriedkov. No, dobré duše sa postaraly o to, zosbieraly istú sumu na tento cieľ; a tak sa stalo, že už vo štvrtom roku po svojom uzdravení, to jest 9. mája 1879 mohol osobne odcestovať do Lurdu v spoločnosti niekoľkých osôb. Tu bol pred-

²¹ Tamtiež 261.

stavený aj v zisťujúcej lekárskej kancelárii (Bureau des constatations médicales), vtedajšiemu jej predsedovi Dr. F. D. De Saint-Maclouovi a jeho najvernejšiemu spolupracovníkovi Dr. G. Boissariemu a mnohým iným lekárom. Pomocou francúzskeho tlmočníka (keďže Rudder hovoril len flámsky) i tu vyrozprával svoju zázračnú históriu, ktorá dala podnet k vedeckému vyšetrovaniu aj so stránky lurdských lekárov. Svoje výskumy uložili do riadnej lurdskej kroniky, ktorá nosí meno: Annales de Notre-Dame de Lourdes. Výpovede, ba i sama osobnosť Rudderova urobily najmä na Dr. Boissaireho taký hlboký dojem, že neváhal vypovedať o ňom slová: „Je to pravý Flám a zo svätého pokolenia.“²²

Osobné náboženstvo.

Léonce de Grandmaison, SJ.

Ak slová chápeme v prísnom smysle, musíme zapierať, že jestvuje osobné náboženstvo.

Keď chvíľku rozmýšľame o svojom živote, zbadáme, že popri náboženských úkonoch, ktoré konáme sjednotení so svojimi bratmi a ako členovia jedného tela, činíme aj iné úkony — samovoľnejšie, ktoré nehľadajú, ba ani nezdá sa, že by predpokladaly oporu dajakého ľudského prostredia. No tieto intímne výjavy duše, ktoré sa množia a očisťujú s naším napredovaním na ceste spojenia s Bohom, sú predsa len zriedkavé. Naš osobný život v plnom slova smysle je predsa len veľmi obmedzený. Človek náboženský ako človek vo všeobecnosti je napokon tak učinený, aby žil v spoločnosti. Učí sa, napodobňuje iných, je obmedzený, závisí veľmi od vrodenných náklonností, ďalej od výchovy, ktorá sa mu dostáva, od prostredia, ktoré ho obkolesuje.

²² Dr. Boissaire, spom. dielo 44.

Rozprava človeka s Bohom, ktorá utvára náboženstvo (výrazu rozprava dávam tu náplný, celkový smysel), prezrádza túto ľudskú črtu. Historicky každá náboženská úcta sa javí najprv ako ustanovizeň rodinná alebo kmeňová, národná alebo rasová, slovom ako vec sociálna a kolektívna. Človek uctieva, vzýva, obetuje obyčajne so svojou skupinou.

Toto sú bežné závery. Ako katolíci vieme, že naša modlitba iba tak je príjemná Bohu, keď ju konáme v spojení s Cirkvou. Zaznávaná je tá obeta, čo neprechádza cez ruky nevesty Kristovej; nechutný je ten chlieb, ktorý sa nedvíha v kvase, čo ona „zamiešava do troch mier múky“; mŕtva je každá modlitba, ktorú neoživuje miazga, čo pravidelne prúdi cez kanály Cirkvi. Hľa, to sú dôvody, ktoré nás vyliečia z ilúzie, že jestvuje úplné osobné náboženstvo.

Nuž máme sa teda zriecť výrazu, ktorý dovoľuje sosskupiť a roztriediť úkony veľmi výrazné? Či nemôžeme zachovať meno „osobné náboženstvo“ pre tie naše náboženské skutky, v ktorých podnet jednotlivca prevažuje, v ktorých vplyv ľudského prostredia je vzdialený, kde sa necíti ani vplyv prostredia mystického, kde každý úd tela Kristovho používa tú pomerne samostatnosť, čo prislúcha osobe a ktorá ju odlišuje od iných? Nemôžeme sa pokúsiť sosskupiť pod týmto názvom očisteným od každej dvojsmyselnosti hlavné prejavy nášho súkromného náboženstva: citovú nábožnosť, účinnú pobožnosť, asketické úsilie, mystický vzlet? Neučiniť to — zdalo sa mnohým nepohodlným a vari detským!

Predsá však prevaha sociálneho prvku vo väčšine historických náboženstiev je taká zrejmalá, že pod tlakom tejto skutočnosti prichádza otázka: Môžeme pririeknuť značnejšie miesto osobnej iniciatívy na poli náboženskom? A aké miesto?

Na túto otázku dali nedávno najprotichodnejšie riešenia a predstavili ich veľmi obratne. Krátky kritický prehľad týchto mienok nám dáva možnosť vymedziť naše vlastné myšlienky o tejto otázke.

Prvá teória sa dovoľáva najradikálnejšieho náboženského individualizmu a je zákonitým vyústením protestantizmu. Ambíciou prvých reformovaných bolo naozaj prejsť ponad všetkých prostredníkov osobných alebo „reálnych“ (hierarchia, učiteľský úrad, Cirkev viditeľná, ústne podanie, nevyhnutné obrady) a bezprostredne spojiť človeka, alebo lepšie povedané, „ľudskú dušu“ s Bohom. Všetko ostatné pokladali za prekážku alebo nanajvýš za praktické, viacej menej odôvodnené recepty, ktoré si môžeme odpustiť len preto, aby spojenie duše s Bohom bolo čo najužšie. Keďže voľnomyšlienkárski protestanti uskutočňovali tieto princípy až po posledné dôsledky, — Luther, Zwingli a Kalvín nezbadali celú ich váhu a nevyvodili z nich všetky závery — odstránili pomaly aj tých prostredníkov, ktorých si ešte vážili aj prví reformátori: literu Písma, jednu alebo dve sviatosti, konečne Kristovo prostredníctvo. Napokon Boh sám ostáva zoči-voči duše samej. Je zbytočné poznamenať, akú silu dodal tejto tendencii Kantov kriticismus.

Predsa však je to iba úsilie, ideál. Augustín Sabatier, najobratnejší a najdôslednejší zo slobodomyselých protestantov, musí uznať, že určitá spoločenská potreba je žiadúca, aby sa udržala, odovzdala, rozmnožila a vyjadrila osobná nábožnosť, v ktorej podľa neho spočíva celé náboženstvo. V hypotéze, o ktorej sa práve rozpisujeme, i keď úplný (totálny) náboženský individualizmus nejestvuje, ba ako priznávajú, nemôže jestvovať, predsa je to medza, ku ktorej náboženská duša má sa usilovať dostať. Verejná bohopocta dogmami, vonkajšou autoritou, spoločnými obradmi sjedno-

cuje a spravuje náboženské túžby a zážitky jednotlivcov, no ostáva iba nevyhnutným zlom. Lebo pohlcuje náboženské citenie, zhmotňuje ho, sťahuje ho do formalizmu a ochablosti. Je písmenou, ktorá ubija; duch sa má od nej oslobodiť, ako najlepšie môže.

Na protihlhom konci utvára sa sociologická teória náboženstva. Načrtol ju J. M. Guyau, no najvýznamnejším jej predstaviteľom je E. Durkheim. Vychádza z pozitivizmu (vieme, že August Comte v horlivej reakcii proti revolučnému individualizmu pokladá izolovaného človeka za nejestvujúceho: „Individuum je iba abstrakcia“) a mieni, že všetok vyšší život ľudstva, najmä náboženstvo, prýšťa zo sociologie. Mohol veľmi dobre nadpísať svoje štúdie: Sociologia tvoriteľská. „Sociálne“ táto spoločná duša, ktorá akýmsi spôsobom z ľudskej skupiny činí jednu bytosť, je pre neho skutočne tvoriteľom. Podľa tejto domnienky náboženstvo je premietnutím Nadváznosti (Autority), donucujúcej Sily, Bohatstva sociálnej skupiny. Je súhrnom pudových citov úcty, závidi, osobnej nehodnosti; tieto city uvedomuje si človek voči Spoločnosti, voči sjednotenému Počtu, ktorý má silu práve z tejto jednoty, voči mocnej a činnej Množnosti (Plurality). Jedinec prejavuje tento hlboký cit obrazmi, pojмами, obdivmi, ktoré stávajú sa náboženstvom, ba už sú náboženské. Náboženstvo je teda tak málo osobná vec, že jestvuje iba pre spoločnosť a skrze ňu. Náboženstvo je prvým a najplodnejším z útvorov ľudskej spoločnosti, je mystickým odrazom ľudstva.

Tieto vyhranené stanoviská nemôžeme udržať, ak si vyvodzujeme z nich posledné dôsledky. Prvé je vzdialenejšie od skutočného a od skutkov, druhé ničí sám pojem náboženstva. Katolícke učenie zaujíma stred, správny stred múdrosti medzi týmito dvoma úskaliami. Rovnako odmieta izolovať jedinca pod zámkou,

že ho oslobodzuje (to by znamenalo lapať rybu mimo vody), ako i nechať ho rozplynúť v ľudstve, aby vraj bol znovu postavený do svojho prostredia (to by znamenalo, že ľudská osoba by sa nedôstojne scvrkla na úroveň jednej bunky).

Náboženstvo je osobné (proti Durkheimovi), nie je však individualistické (proti Sabatierovi).

Je osobné. Skúsenosť každého náboženského človeka, dostatočne vzdelaného, dáva na to zrejmy dôkaz: stačila by to dokázať i hoc často relatívna, no preda sa stála nadčasovoť predmetu náboženstva. Lev Marillier vo svojich kritikách prác Andrewa Langa,¹ v ktorých sa zrači už novšie nazeranie, poznamenáva, že niet pomeru ani spoločnej miery medzi sociálnym stavom niektorého ľudu a jeho náboženským ideálom, medzi civilizáciou a jeho bohmi (alebo Bohom). Určité kmene, — a sústavné, prehlbované výskumy, ktoré sa stále rozmnožujú, dávajú vývodom Langovým a Mariellierovým základňu — určité skupiny majú veľmi vysokú, veľmi čistú predstavu božstva, hoc ich sociálne polozenie je veľmi nízke.² A de Quatrefages poznamenal už vo svojom diele „*Úvod do štúdia ľudských plemien*“,³ že istá

¹ Andrew Lang bol škótsky učenec. Zomrel 1912. Venoval sa štúdiu otázky náboženskej a dopracoval sa k tým istým tvrdeniam, ktoré o všeobecnosti viery Boha tak rozhodne zastávajú katolícki učitelia Msgr. Le Roy a P. Schmidt. Vo Francúzsku o jeho učení písal L. Marillier.

² Robím narážku najmä na afrických a austrálskych Pygmejcov, ktorých študoval Msgr. A. Le Roy: *Le Pygmées*, Tours 1905; *la Religion des primitifs*, Paris 1909; *A la recherche de l'origine des Religions*, Paris 1922; ďalej P. W. Schmidt, *Die Stellung der Pygmaeenwölker in d. Entwicklungsgeschichte des Menschen*, Stuttgart 1910; *Die Ursprung der Gottessidee*, Münster 1911 atď.

³ *Introduction à l'étude des Races humaines I*, Paris 1889, str. 262 a nasl. Porovnaj tiež Koppers, *La Religion et l'Être suprême chez les Yagans*, Études 1922.

skupina obyvateľov Adamanských ostrovov, nazývaná Minkopi, je tak málo „civilizovaná“, že nevie ani, ako treba zapáliť oheň, keď ho nechajú vyhasiť; má však také náboženské učenie, že Gréci z doby Periklovej (pridajme: mnohí obyvatelia našich veľkých miest) mohli by im závidieť. Sociologická hypotéza ďalej nehľadí na rozdiel, ktorý jestvuje, ako sa to uznáva, medzi sociálnym a náboženským. Napokon robí z bohoocty akúsi kolektívnu ilúziu, čo nijako nemôžeme obstať. Je to celkom vymyslené, bez opory v preskúmanej skutočnosti.

V tomto smysle náboženstvo je zaiste osobné; nie je však individualistické. O tomto môžeme zopakovať výpoveď, ktorú mal tak rád Newman: *Securus iudicat orbis terrarum*. Celé dejiny (súčasne i najstaršie známe) dávajú náboženskému individualizmu významné dementi. Ukazujú nám vždy a všade, že ľudia sa sorskupujú, spájajú, navzájom si pomáhajú, aby uctievali, obetovali a vzájomne si odovzdávali — sťa posvätnú faklu a ako najvzácnejšie zo všetkého dedičstva — učenie viery, predpisy a obrady. A psychológia je tak isto rozhodná, ako aj dejiny: Zrobte z jednotlivca normu v náboženských otázkach — otvoríte tak bránu všetkým zneužitiam osobného citu, všetkým vrtochom, každému fanatizmu. Budete pokladať ináč azda vznešené náboženské city jednoduchých ľudí za hrubé predstavy. Napokon intelektuálnemu prvku náboženstva vymedzíte najmenšiu úlohu a zase mravný prvok vystavíte najhorším prevrátenostiam.

Preložil Dr. Pavol Beňuška.

Moje kráľovstvo nie je z tohto sveta.

Dr. Marcel Barát.

Ak hľadáme úplné vysvetlenie pre najhlbšie taje v katolíckej Cirkvi, tak ho nájdeme

v tomto Kristovom výroku. Ak sa chceme priblížiť k pochopeniu tragického skonu Ježišovo-
ho, tento výrok nám pomôže k tomu. Ak chceme
prísť na koreň nadľudského úsilia terajšie-
ho svätého Otca P a XII. o mier a príčinám
jeho neúspechu, nevyhnutne prideme k tomuto
výroku. Kráľovstvo Kristovo, Cirkev Kristova
nie sú z tohto sveta.

Zakladateľ tohto kráľovstva nie je z tohto
sveta. Jeho učenie nie je výplodom ľudského
mozgu. Podstata tohto učenia smeruje
k nadprirodzenému, nadľudskému, nadzemskému.
Pochopenie a prijatie tohto učenia je da-
rom shora. Prvý úkon pri vstupe do tohto
kráľovstva je viera, ktorá žiada od človeka
zrieknuť sa vlastného mudrovania a podrobiť
vlastný úsudok cudzej autorite. Teda je to čosi
proti sebe samému. A čo povedať o najvyšších
praktických zásadách pre členov tohto nového
kráľovstva? Blahoslavení chudobní duchom,
smútiaci, tichí, smädiaci po spravodlivosti,
milosrdní, čistého srdca, pokojamilovní, trpiaci
prenasledovanie pre spravodlivosť, lebo ich je
kráľovstvo nebeské! U moderného človeka vy-
volávajú paradoxný účinok, lebo sa v nich
chváli, čo spôsobuje človeku bolesť a čo ho po-
nižuje. (J. Lebreton uvádza, že u Ježišových
poslucháčov nevyvolávaly blahoslavenstvá od-
puudzujúci účinok. Vraj si nimi získal Ježiš
srdcia poslucháčov. Dôvodí tým, že židom boly
familiárne podobné myšlienky. Vraj žalmami
bola v nich prebudená láska k životu chudob-
nému, pokornému a bolestnému. Vraj už Iza-
iáš im ukázal takýto ideál v služobníkovi
Jahveho.¹) Ťažko sa dá prijať takáto mienka.
1. Hneď po blahoslavenstvách hovoril Pán Je-
žiš učeníkom: Blahoslavení ste, keď vás pre
mňa potupujú, prenasledujú a všetko zlé na vás

¹ V príspevku *L'église primitive* v diele *Histoire de l'église*, Paris, Bloud & Gay, 1934, str. 80.

lživo hovoria! Tešte sa a plesajte!² Tešili sa apoštoli za života Pána Ježiša dačomu takému? Kým nesostúpil na nich Duch svätý, istotne nie. Čo potom povedať o ostatných? 2. Ježiš neprišiel zrušiť zákon alebo prorokov, ale ich doplniť.³ Počuli ste, že starým bolo povedané... Ja však vám hovorím... Porovnajme najmä, čo povedal Pán Ježiš o piatom a šiestom prikázaní, o odplácaní zlého a o láske k nepriateľovi, a uvidíme, že židia neboli zvyklí na také vznešené zásady, aké vyslovil Pán Ježiš v blahoslavenstvách. 3. Momentálny dojem na počívajúci pospolitý ľud mohol byť potešujúci a uspokojujúci, čo však nemusí znamenať, že si ľud hneď osvojil ducha týchto zásad a v praktickom živote sa nimi spravoval. Radostne mohli prijať cítenie Pána Ježiša s ich ťažkým položením, ale sotva vedeli povzniesť svoje smýšľanie k takým vznešeným ideám. Faktom teda ostáva, že blahoslavenstvá sú svetu aj človeku, statočne žijúcemu, hodne cudzie. Pretože nie sú z tohto sveta. Rozum ľudský by ich sotva odporúčal. Odporúča ich viera. Konajú ich učí a pomáha Duch svätý.

Už Starý zákon bol priťažký pre ľudí pre ich slabú prirodzenosť. „Mojžiš vám len pre tvrdosť vašich srdce dovolil prepustiť manželku.“⁴ Boh teda ako by sám bol uznal neuskutočniteľnosť niektorých svojich požiadaviek pre opačné sklony ľudskej prírody, a preto zmiernil svoje prísne zákony v niečom. V Novom zákone sa kladú oveľa väčšie požiadavky na človeka, hoci prirodzené sklony človeka ostávajú nezmenene slabé pre tieto vysoké ciele. Normy kráľovstva božieho žiadajú absolútne zabudnutie na seba a podriadenie seba, vlastné ľudské sklony nabádajú k nespútanému sebecktvu. Pri uvážení týchto okolností ľahko sa nám dá usúdiť, aké slabé výhľady má krá-

² Mat. 5, 11—12.

³ Mat. 5, 17.

⁴ Mat. 19, 8.

ľovstvo božie na získanie sympatií a víťazstva v ľudskej pospolitosti, nakoľko nie je z tohto sveta a nakoľko jeho požiadavky tak prikro kontrastujú s takmer neprekonateľnými sklonmi ľudskej prirodzenosti. Preto nás neprekvapuje, že ľudská pospolitosť si doteraz neosvojila zásady kráľovstva božieho. Vznešené normy Nového zákona nenachádzajú vo všeobecnosti uplatnenia ani teoreticky v ľudskom zákonodarstve, ani prakticky v súkromnom ľudskom konaní. Cirkev Kristova by bola v nemožnej situácii, keby bola ponechaná len na ľudské sily, keby jej nebola dodávaná pomoc shora. Ale aj tak, hoci milosť božia sa nikomu neodpiera a ustavične prúdi pre ľudstvo, ľudská prirodzenosť sa jej úplne poddá len v ojedinelých prípadoch osobných, lebo nie je z tohto sveta, lebo naša vlastná konštitúcia jej kladie toľké a také prekážky.

V znamení tejto protivity medzi vrodenným ľudským sebestvom na jednej strane a poddaním sa božej múdrosti a vóli na druhej sa vyvíjalo aj verejné účinkovanie zakladateľa Cirkvi Ježiša Krista, najmä od jeho kázania na hore. Pán Ježiš mal na mysli predovšetkým mravnú zmenu v človekovi. Chcel vychovať z ľudí zákona ľudí Evanjelia. Ľudia, ktorí ho počúvali, boli zväčša veľmi jednoduchí a nevedomí. Počúvali jeho slová bez zaujatosti. Ale boli tu aj farizeji, ktorí mali vlastné názory a neboli ochotní ich opraviť. Podľa J. Lebretona farizejom sa stal, kto prijal tradičné učenie od majstra, podriadil mu svoj život a vyučil v ňom svojich žiakov. Preto boli farizeji svrchovane verní tradícii. Rekrutovali sa zo všetkých vrstiev.⁵ Aj proti svojmu lepšiemu presvedčeniu ostávali zatvrdnutými. Uznávajú, že Ježiš má nadprirodzenú moc, ale — per absurdum — tvrdia, že vyháňa zlých duchov skrze Belzebuba.⁶ Títo povýšení, do seba, do

⁵ Spom. dielo 46.

⁶ Mat. 12. 24.

svojej tradície a do svojho formalizmu zaľu-
bení farizeji, úzkoprso a nerozumne sa prí-
držiavajú svojho a zdedeného názoru, títo fa-
rizeji budú stále chodiť za Ježišom, nie aby sa
poučili, ale aby ho mohli podchytiť, znemožniť
a zahubiť. Ich kurz stúpne, keď sa jednodu-
chému ľudu stane jasným, že Ježiš nezaloží
pozemské kráľovstvo, kde by oni mimo iného
uspokojili svoje skryté sebecké túžby. Ježiš
vše jasnejšie naznačuje, že jeho kráľovstvo
nie je z tohto sveta. Vše jasnejšie žiada zriek-
nuť sa všetkého a ako náhradu sľubuje tajom-
nú slasť, ktorú ešte nikto neokúsil, a to za okol-
ností, za ktorých je pravidelne vylúčené každé
blaho a potecha. Preto odchádzajú od neho.
Sú priveľmi sviazaní so zemou, než aby mohli
ísť s úplnou dôverou za Ježišom proti všetkej
ľudskej nádeji a pravdepodobnosti.

Farizeji svojimi zákernými útokmi, založe-
nými na Písme (o sobote, pôvode Mesiášovom
atď.), vedeli pomýliť dobromyseľný ľud. Pod
vplyvom týchto útokov niektorí z ľudu hovo-
rili o Ježišovi: „Je dobrý“; ale iní mienili:
„Nie, zvädza ľud“. Voľne a otvorene však ne-
hovoril nikto o ňom zo strachu pred židmi.⁷
Ježišove reči urobily taký dojem aj na sluhov
kňazských, že sa títo neopovážili vziahnúť
ruku na neho. Na výčitky svojich pánov od-
povedali: „Tak nehovoril ešte nijaký človek.“
Farizeji neprijali nijaké upozornenie, aby na-
pravili svoje stanovisko k Ježišovi. Keď sa ich
spýtal Nikodém, či dovoľuje zákon odsúdiť
človeka prv, ako by sa vypočul a preskúmalo
jeho konanie, jednoducho ho zahriakli.⁸

Na návrh veľkňaza Kajfáša rozhodne sy-
nedrium prenasledovať Ježiša až na smrť.⁹
Nepriatelia Ježišovi najprv dlho váhali usmrtiť
Ježiša. Toto váhanie nestačí vysvetľovať tým,

⁷ Ján 7, 12—13.

⁸ Ján 7, 45—52.

⁹ Ján 11, 49—53.

že sa báli vzbury ľudu, pretože vzbúrený ľuď neraz sám sial na život Ježišov: tak v Nazarete¹⁰ alebo v Jeruzaleme.¹¹ Tu treba hľadať hlbšiu príčinu. Ježiša chráni vyššia moc, do kľaľ nepríde jeho hodina. Svätý Ján nájstojí na tejto okolnosti: „Musím vyplniť diela toho, ktorý ma poslal, do kľaľ je deň. Príde noc, keď nikto nebude môcť účinkovať.“¹² „Ale nikto nepoložil ruku na neho, lebo neprišla ešle jeho hodina.“¹³ A nikto ho nechylil, lebo neprišla ešle jeho hodina.“¹⁴ Ježiš lo sám povedal veľkňazom, predstaveným chrámovej stráže a starším, keď pristúpili k nemu, aby ho chytili: „Deň čo deň bol som medzi vami v chráme a nepoložili ste na mňa ruku. Ale toto je vaša hodina a moc temnôl.“¹⁵ Konečne keby bol Ježiš prosil svojho Otca, ten by mu zaraz bol poslal dvanásť legií anjelov na pomoc.¹⁶ A naposledy keby jeho kráľovstvo bolo z tohto sveta, boli by jeho služobníci bojovali, aby nebol vydaný židom.¹⁷ Nikto nemohol vziať Ježišovi život, on sám ho dal dobrovoľne,¹⁸ aby sa vyplnily Písma, aby sa vyplnila vôľa Otcova. Židia sa ho mohli zmocniť, až keď prišla ich hodina, určená od večnosti, a ešle aj vtedy by mu bol poslal Otec pomoc, keby si ju bol pýlal. Ale si ju nepýlal, lebo jeho kráľovstvo potrebovalo jeho smrť, lebo jeho smrť bola len zdanlivo porážkou, v skutočnosti však víťazstvom. V jeho kráľovstvo netreba bojovať mečom, netreba sa báť tých, ktorí môžu usmrliť telo, netreba sa báť nepriateľa, lebo oko božie bedlí nad nami, a nepriateľ nám môže len natoľko škodiť, nakoľko lo Boh dovolí; a aj prenasledovanie a smrť sú ziskom pre kráľovstvo božie.

¹⁰ Luk. 4, 30.

¹¹ Ján 8, 59; 10, 39.

¹² Tamtiež 9, 4.

¹³ Tamtiež 7, 30.

¹⁴ Tamtiež 8, 20.

¹⁵ Luk. 22, 53.

¹⁶ Mat. 26, 53.

¹⁷ Ján 18, 36.

¹⁸ Tamtiež 10, 18.

Takto to bolo s Pánom Ježišom, takto to bude aj s jeho učeníkmi. Nie je učeník nad majstra a služobník nad pána.¹⁹ Pre moje meno budú vás všetkých nenávidieť.²⁰ Posielam vás ako baránkov medzi vlkov.²¹ Nemyslíte si, že som prišiel, aby som doniesol pokoj na zem. Neprišiel som doniesť pokoj, ale meč.²² Kto miluje otca alebo matku viacej ako mňa, nie je mňa hoden.²³ Musí sa splniť slovo, napísané v Starom zákone: Nenávidia ma bez príčiny.²⁴ Mňa prenasledovali, budú i vás prenasledovať.²⁵ Áno, príde hodina, že každý, kto vás zabije, bude sa domnievať, že tým preukáže službu Bohu.²⁶ Ale nebojte sa, ja som s vami po všetky dni až po koniec sveta!²⁷ Nebojte sa tých, ktorí môžu usmrtiť telo, no nie dušu. Skôr sa bojte toho, ktorý môže zahubiť dušu aj telo v pekle.²⁸ Nijaký vrabec nepadne na zem bez vôle Otcovej. Nebojte sa teda, lebo ste omnoho cennejší ako všetci vrabci.²⁹ A konečne: Kto mečom bojuje, mečom i padne.³⁰ Mnoho by som vám mal povedať, ale to by ste teraz neznesli. Ale keď príde on, duch pravdy, naučí vás všetko.³¹ Duch svätý musí prísť na každého a ten nám otvorí oči, lebo všetky tieto pravdy nie sú z tohto sveta a preto sú pre smrteľníka skoro nepochopiteľné. Duch svätý nás naučí, ako sa správať pri podobných okolnostiach a najmä dá nám sily zrieknuť sa pre kráľovstvo božie všetkého, k čomu nás viaže toľko pút, nebáť sa ani tých, ktorí nám môžu odňať tento život. Ba tento duch nás naučí aj to najhrdinskejšie: modliť sa za svojich nešťastných a zaslepených nepriateľov: Otče od-

¹⁹ Mat. 10, 24.

²⁰ Tamtiež 10, 22.

²¹ 10, 16.

²² 10, 34.

²³ 10, 37.

²⁴ Ján 15, 25;

Zalm 34, 19; 68, 5.

²⁵ 15, 20.

²⁶ 16, 22.

²⁷ Mat. 28, 20.

²⁸ 10, 28.

²⁹ 10, 32.

³⁰ 26, 52.

³¹ Ján 16, 12—13.

pušť im, lebo nevedia, čo činia.³² Alebo: Pane, nepočítaj im to za hriech.³³ Pretože vieme, že naši nepriatelia sú nešťastnými nástrojmi zlého ducha, a len toľko nám môžu škodiť, koľko Boh dovolí. A naostatok aj ich zúrenie proti Cirkvi sa premení na jej ošoh. A bude trvať, len kým je čas temnôt. Hlavná vec, že knieža tohto sveta je už definitívne odsúdené.³⁴ Cirkev nemôžu zničiť, iba čiastočne biť a trýzniť. Našimi zbraňami môže byť len trpezlivosť, odovzdanosť do vôle božej a modlitba. Kráľovstvo božie nie je z tohto sveta, a preto nepoužíva zbrane ako tento svet. Kto mečom bojuje, mečom i padá. Treba mať len silnú dôveru v Boha a trpezlivosť. Cirkev nemôže nezvíťaziť, aj keď musí ísť na dlhý čas do katakomb. A zvíťazí bez meča, bez fyzickej zbrane. Nepriateľ by nemal nijakej moci, keby mu nebola daná shora.³⁵

Kráľovstvo božie nie je z tohto sveta, ale jeho členovia sú predsa dieťkami tohto sveta, ktoré sa nevedia razom odpútať od svojej prirodzenosti. Ako títo kompromitujú kráľovstvo božie! A najmä ak sú to vedúci predstavení Cirkvi! Ako nás musí bolieť, keď vidíme, ako málo je u nich ducha božieho! Aké sebecké sú ich pohnútky! Aké hmotárske sú ich záujmy! Ako si urvávajú prvé miesta! Koľké pohoršenie z nich vychádza! Buďme trpezliví, dočkajme po žatvu! Potom sa oddelí kúkoľ od pšenice! Potom sa oddelia dobré ryby od zlých! Ako Boh dopúšťa prenasledovanie a my nemôžeme zastaviť také pohromy, tak Boh dopúšťa rozklad vo vnútri Cirkvi, a my to nemôžeme zamedziť. Keby sme konali ako Luther, poničili by sme aj veľa pšenice; o koľko viacej svätých by bolo, keby Luther nebol odtrhol toľké masy od prameňa živej vody!

³² Luk. 23, 34.

³³ Skut. 7, 60.

³⁴ Ján 16, 11.

³⁵ Tamtiež 19, 11.

To môže len Boh. Kedykoľvek sa tak stane, treba v tom vidieť zásah boží. Prevádzaf, čo nie je z tohto sveta, môže len Boh. My môžeme byť nanajvyš jeho poníženými nástrojmi.

NAŠE NÁDEJE.

List študentovi.

Prof. Juraj Kohút.

Mladý priateľ,

dnes som ti chcel písať o eucharistickom apoštoláte. No keď som rozmýšľal, odkiaľ začať, vyrojilo sa mi niekoľko myšlienok, ktorých pripomienka bude prípravou na budúci list, ktorý bude venovaný výlučne eucharistickému apoštolátu. Hľa, niektoré z nich:

Žijeme v takých časoch, že sa nám zdá, ako by sa všetky pekelné mocnosti sprisahaly proti ľudstvu. Zúri brat proti bratovi, občan proti občanovi, národ proti národu, štát proti štátu. Kultúrne hodnoty, ktoré utvorila ľudská múdrosť a vkus, padajú v troskách skazy; v budúcnosti o mnohých z nich budeme vedieť iba z literatúry. Namiesto toho, aby sme si okrášlili Stvoriteľom stvorený svet, barbarsky ničíme všetko, čo svedčí o vlohách, ktoré Boh dal ľudskému géniovi. Nezdráhame sa všetok um, všetky útvory umu zapojiť do služieb diela diabľovo: rúcania, krvilačného besnenia a smrti. Nieto v nás úcty voči bližnému, lebo, bohužiaľ, nieto ani úcty voči Bohu. Boh v očiach moderného človeka patrí medzi staré, nepotrebné rekvizity, ktoré splnily svoju úlohu v takzv. primitívnom, nevzdelanom svete stredovekom. Dnešný človek sa zaobíde bez neho. A vidíme, aký je šťastný. Od samého šťastia sa až dusí a hynie za zvukov kanonády, stíhačiek atď. Spravodlivosť? Načo, keď ja mám silnejšiu päsť, ako má môj protivník?! Láska?

Azda voči nepriateľovi? Úcta? Tá je iba pre malé deti. A pritom svet naivne verí, že nejaký vládny systém prinesie mu spásu, že nejaká ideológia pripraví nám všetkým nový raj už tu na zemi. História síce potvrdzuje, že akýkoľvek kultúrny a hospodársky smer — akokoľvek ideálny — v rukách jeho uskutočňovateľov sa zvrhne, že človek je odjakživa voči človekovi vlk, že každé hrable k sebe hrabú a že bližšia košeľa ako kabát, najmä ak ten smer je propagovaný a uskutočňovaný ľuďmi bez svedomia, bez srdca, bez morálky, bez Boha. Zákony a nariadenia, ktoré vo výchove občanov zastupujú trstenicu, ešte nikoho neprevychovaly, ani nemôžu to urobiť, pretože 1. sú dielom ľudským, nedokonalým a nadto ešte časovo podmieneným, 2. lebo ich strážcovia (úradníci, žandári atď.) sú ľudia, nedokonalí, 3. zákony sú určené pre ľudí, bytosti nedokonalé a 4. zákony nemôžu ovládnuť vášne, city, vnútro ľudí.

Všetky doterajšie ideologie stroskotaly a všetky ideologie budúce stroskocú. Iba jedna ideológia je večná, je absolútne dokonalá, ba má silu zdokonaliť aj iných, keďže charaktery zištné, herodesovské, kasanovovské pretvára v také, aké mali svätý Mikuláš, svätý Ján, apoštol, svätá Terézia Ježiškova. Táto ideológia, tento vládny systém je systém boží, vládá Bohu v ľudských dušiach, srdciach, charakteroch. Teda iba z priblíženia sa k Bohu a zo zvrúcnenia našej nábožnosti vyvrie nám ľuďom spása, večný mier, večná láska, večné šťastie. Nesprisahaly sa teda len pekelné mocnosti proti nám, ak je vo svete zle, ale prisahali sme sa my sami proti sebe, lebo sme sa odklonili od Boha, lebo Bohu neprejavujeme takú úctu, aká mu patrí.

Oddialenie sa od Boha zavinilo práve tak túto vojnu, ako všetky doterajšie vojny. Mier i šťastie je súlad rozličných záujmov v nás

aj mimo nás. Prvé oddialenie sa od Boha (Adam a Eva) porušilo mier medzi Bohom a človekom. Človeku sa zatemnil rozum a vôľa ochabla. Je zrejmé, že oddialenie sa od Boha porušilo aj mier medzi ľuďmi (Kain a Ábel), medzi stavmi (triedny boj), medzi národnami a štátmi (národný šovinizmus), ba i v nás samých. A kde nie je súlad, tam nemôžeme hovoriť ani o šťastí. Áno, ak neveríme v Boha, v božiu spravodlivosť, ktože alebo čože nám môže zabrániť holdovať svojim naruživosťami, sebecktvu, nenávisti? Teda iba nasledovanie toho, ktorý nám svojou smrťou opäť umožnil súlad medzi Stvoriteľom a stvorenstvom, medzi človekom a jeho bližným, nám sľubuje večný mier a večné šťastie. Len pre ľudí nehodno byť dobrým; v Bohu však, ktorý odmeňuje akýkoľvek pretrpený ústrk, krivdu, nešťastie, sebazaprenie, kontrolu vášní rozumom atď., nielenže sa vypláca byť dobrým, žičlivým, uznanlivým, láskavým, ale v ňom jedine tieto ctnosti dostávajú určitý smysel, stávajú sa prirodzenými, súladnými s našim ja; prižití s Bohom a v Bohu sme nešťastní, ak tieto ctnosti nemáme. Keďže dnešnému ľudstvu Boh zdá sa byť nepriateľom, alebo aspoň je voči nemu ľahostajné, ono nemôže byť ani dobré, ani pokojamilovné, ani šťastné, ba ani ľudské, len zverské, založené čiste pudove. Preto sa skoro doslovne plní proroctvo Papiniho, vyslovené v knihe Gog v stati Návšteva u Welsa.

Verím ti, drahý priateľ, že priblíženie sa k Bohu učinilo Ťa i v hrôzach dneška šťastným. Aj Ty si svojou skúsenosťou potvrdil večnú platnosť vety svätého Augustína: *Inquietum est cor nostrum, donec in Te, Domine, quiescerit.* Ale z Tvojho primknutia sa k božiemu vládnemu systému vyplývajú aj niektoré po-

vinnosti pre Teba, ako som Ti ich odôvodnil pri rozbere zodpovednosti nás všetkých za krásu mystického tela Kristovho. — Boha neurážame my ľudia len vo svojom intímnom, čiste osobnom živote; urážame ho aj verejne: v kinách, divadlách, na korze, na fronte, v úrade, v škole, ba aj v kostole. Za intímne urážky zadosť učiníme mu svojou intímnou nábožnosťou, osobným duchovným životom. Za verejné urážky treba ho však verejne odprosiť, verejne vzdať mu hold a úctu, verejne ho vyznať. Kolektívne urážky treba napraviť kolektívnou úctou. Celý náš život má byť úctou a vyznávaním Boha, to je pravda; no najorganizovanejšie si ho uctíme a vyznávame na náboženských slávnostiach: na pútiach, procesiách a v kostoloch. Keďže svätá omša je stredobodom a vrcholom celého nášho náboženstva, budem sa zaoberať iba ňou (o ostatných bohoslužbách možno v niektorom z budúcich listov).

Aj účasť na svätej omši treba zreformovať v duchu KA. Len si všimni, koľkí ľudia vo Tvojom okolí, koľkí Tvoji spolužiaci chodia na ňu ako na nejakú zábavnú atrakciu. Na schôdzku s priateľom alebo priateľkou sa vyparádia do najkrajších šiat, oholia sa, navoňavujú sa atď.; no Pán Boh sa musí uspokojiť, ak vôbec do jeho domu prídu. Ak ich nenúti ohľad na spoločenské predpisy, na svätú omšu v nedeľu idú v pracovných šatách (hoci šiat majú ako welský princ), zarastení, dokonca som vo vysokoškolskom internáte videl mladých inteligentov chodiť na svätú omšu — v nedeľu! — v pyžamách alebo v teplákoch. Nuž u takýchto ľudí naozaj ťažko hovoriť o ozajstnej úcte voči Bohu. Pán Boh je isteže veľkorysý, povznáša sa nad ľudské konvencie, ale keďže my sme iba ľudia, aj Pána Boha si máme uctiť v medziach ľudských predpisov slušnosti, ľudskými prostriedkami. Nábožný duch žiada vonkajšie vyjadrenie peknou formou. Nie prepych, ale sluš-

nosť. Náš prostý ľud si ani neoblečie nové šaty, kým sa v nich neukáže Pánu Bohu. A do kostola vždy chodí v najkrajších šatách. Moderná inteligencia však vkusne sa vystrojí do kaviarne, do kina, na zábavu — veď čo by povedali ľudia! a treba urobiť aj dojem! — na nedeľnejšiu svätú omšu však — ak netreba prechádzať cez ulice — uzná za správne ísť v najošúchanejších, najchartnejších šatách. Ba často sa stáva, že mladý inteligent na svätú omšu ide neoholený, no na prechádzku po svätej omši už má tvár hladučkú. Aby si ma zle nerozumel: nielen vonkajškom treba si uctiť Boha, ale aj vonkajškom. Kostol je dom boží, nuž vystrojme sa do neho ako na schôdzku s Pánom Bohom. Aj ľudské konvencie vznikly z vôle božej.

Podobnej chyby dopúšťajú sa tí, čo na svätú omšu idú bez modlitebnej knižky. Kritizovanie spevu, zevľovanie po kostolných okrasách, po pekných dievčatách atď. je naozaj nekatolícke. Ak ideme na divadlo, zábavu, kúpime si vstupenku. Takouto vstupenkou na svätú omšu je božím duchom naplnené srdce, uvedomujúce si na prahu kostola, kde vstupuje, a modlitebná kniha. Neverím, že obyčajný človek môže mať toľko myšlienok a že sa vlastnou vôľou vie natoľko sústrediť na svoje myšlienky o Bohu a o tajomstve Kristovho utrpenia, — aké predstavuje svätá omša — aby nepotreboval pomoc modlitebnej knihy. V dome božom sme hosťami Pána Boha, ktorý je najradšej, ak ho stále zamestnávame svojimi vzdychmi, prosbami, vďakami, modlitbami. Na oltári je náš Stvoriteľ a Vykupiteľ, je náš dobrý Otecko, ktorý má ozajstnú radosť, ak mu naša duša ustavične šteboce slová uznania a lásky. (Akože by sa mohol cítiť náš vlastný otec alebo naša matka, keby sme pri svojej návšteve neprehovorili k nim ani slova, alebo keby sme k nim prehovorili len kde-tu?!) Primeraná modlitebná kni-

ha je dôstojným odznakom inteligentného katolíka, vstupujúceho do chrámu, a nielen odznakom, ale aj sprievodcom a pomocníkom.

Chybou je aj to, ak — hoci lavice kostolné sú prázdne — my, či už z hanblivosti, či nepodstatnanej skromnosti alebo nepochopenia vecí — na svätej omši zastaneme si v úzadí kostola, ako keby sme sa báli priblížiť sa k svätostánku; ak sa s Pánom Bohom rozprávame len na dištanc, čakajúc na čím skorší koniec, aby sme mohli čo najrýchlejšie ujsť. Nuž našim heslom nech je: Čím bližšie k oltáru, čím bližšie k sviatostnému Spasiteľovi. Prázdne alebo poloprázdne lavice a preplnené priestranstvo, vyhradené kedysi pre katechumenov, nesvedčí o horlivej nábožnosti účastníkov bohoslužieb. V nedeľu sa nemôžeme vyhovárať na zaujatosť prácou, na nedostatok času, ktorý by nám zavinil oneskorený príchod na svätú omšu; nedeľa je deň Pánov, a náš Pán si vari len zaslúži, aby sme mu zo 168 týždenných hodín posvätili 1—2 hodinky, a to výlučne jemu samému.

Naša účasť na bohoslužbách zvrúcnie, ak na ne ideme s určitým úmyslom, za čo obetujeme svoje bohoslužby. Taký úmysel môže byť napr. náš osobný záujem, naše osobné šťastie, náš osobný úspech, naša vôľa pomôcť bližným, či už živým alebo mŕtvym. No najkrajší úmysel bohoslužieb je úmysel modliť sa za rozšírenie slávy božej v nás i v našom obecnom, školskom, národnom a všesvetovom živote. Tento úmysel nám cez bohoslužby častejšie príde na um; preto i keď naša pozornosť na chvíľu sa obráti inde, na čisto svetárske otázky, pripomenutím si úmyslu, ktorý sme si vzbudili pri vstupovaní do chrámu, myseľ sa odpúta od svetárskych myšlienok a znova sa dvíha k Bohu, čím sa len upravuje tok nášho pohrúženia do rozhovorov s Pánom Bohom, Pannou Máriou atď.

S takými neprítojnosiťami, ako je nepokľaknutie pred vyloženou prevelebnou Svätosťou, rozprávanie sa cez bohoslužby so susedom, smiech, písanie svojho mena a iných poznámok na kostolné zariadenie, múry, sa ani nezaobieram. Ony svedčia len o absolútne neinteligentnom, surovom a cynickom charaktere toho, čo takéto samopašnosti stvára. Taký človek nech nejde do kostola, nepatrí ani do ľudskej spoločnosti, ale do výchovného ústavu.

Drahý priateľ, vyrovnaj sa s nadhodenými myšlienkami a otvor oči aj svojim bližným. Iba z priblíženia sa k Bohu a jeho dokonalej úcte vyvrie nám záchrana z prítomného utrpenia. Mladá katolícka generácia i v tomto smere musí byť radikálna, dôsledná a úprimná. Nižaká ľudská ideológia neposkytuje ľudstvu úľavu a ukončenie hrozného utrpenia všesvetového; ona totiž účinkuje iba zovnútorne, teroristicky. Nápravu uskutoční iba tesnejšie primknutie sa k Bohu, ktorý je absolútne dokonalý normotvorca a ktorý má možnosť zreformovať ja ľudské vnútra v duchu lásky, pokoja a blaženosti. Z úcty k Bohu vyklúje sa úcta k bližnému, z vrúcnej nábožnosti vyrastie aj láska všeľudská, ktorá „je trpezlivá, dobrotivá, ktorá nezávidí, nekoná ľahkovážne, nenadáva sa, nie je ctibažná, nehľadá svoje vlastné, nerozdrážďuje sa, nemyslí zle, neraduje sa nepravosti, ale teší sa pravde; všetko znáša, všetkému verí, všetko dúfa, všetko pretrpí“; ktorá nepozná sebeckta ani rozdielu triedneho alebo národného. Viera v pomoc ľudského systému je klamná; ľudstvu pomôže iba Boh a jeho vládny systém. Preto pomáhaj svojim bližným priblížiť sa k nemu a uctiť si ho takou úctou, aká prináleží nášmu Vykupiteľovi, najlepšiemu priateľovi a starostlivému Otcovi.

Najmladším kolegom akademikom.

MUC. Vladimír Stercula.

Milý priateľ!

Prichádzaš do Bratislavy na techniku. Dal si sa zapísať na elektro-inžinierstvo, aby si splnil svoje dávne priania stať sa inžinierom. Dovoľ preto, aby som Ti smel adresovať niekoľko úprimných slov o katolíckom presvedčení. Nepokladaj to za nečasové, ale vážne sa zamysli, veď si už akademik.

Azda na môj návrh povieš, že máš už dosť svojich technických problémov, načo sú mi ešte nové? To je však falošný postoj k životu, lebo aj najväčší učenec, ktorý sa celou silou venuje fyzike, má svoj svet a v ňom oblasti, ktoré podľa nijakých zákonov fyziky nemôže riešiť. Netreba tu veľa rozumkovať. Človek je len vtedy dokonalý, keď je úplný v celej svojej podstate; a celú podstatu netvorí len vedecké bádanie. Tvoj život pozostáva aj z iných momentov, a veda je len jedným z nich. Ty máš predsa voči svojmu telu a duši povinnosti iného rázu, než je vedecký ráz. Máš povinnosti voči svojim rodičom, súrodencom, povinnosti voči svojmu národu, ktorý bude tvoju prácu odmeňovať alebo pre nekonanie povinností občianskych aj trestať. O pár rokov budeš mať povinnosti voči svojej manželke a deťom, ktoré budeš musieť živiť a namáhavo vychovávať. Predsa pri všetkej svojej vedeckej zaujatosti raz sa zamyslíš nad otázkou: Načo táto námaha, prečo sa trápim, prečo toto sebazapieranie, štúdium do noci? Dáš si aj otázku: Nájdem ja v tomto svete svoje šťastie, svoj duševný pokoj? Celý svoj život venuješ dajakej vznešenej práci. Sostrojíš nevšedný vynález. Ľudstvo ťa však neuzná, vyvrhne, zomrieš zabudnutý, možno aj v biede od hladu. Príklady ani netreba

uvádzať. Kde je tu potom spravodlivosť, kde je túžba po dobre, po spokojnom živote? Veď Ty si raz budeš požadovať za svoju prácu uznanie, odmenu; keď budeš ctižiadostivý aj slávu.

A čo keď toto všetko Ti odopru, a Ty stratiš smysel svojho života, lebo vedou si chcel všetko dosiahnuť, veda Ti bola bohom? Nenávisť ľudská ťa vženie do zúfalstva, možno Tvoji nepriatelia ťa hmotne úplne zničia, zničia i Tvoje dobré meno, a Ty budeš chcieť spáchať samovraždu? Vyriešiš Ty takto problém svojho života, keď zbabelo budeš z neho utekať? Nie, to nie je riešenie života, lebo by si chcel zmrhať to, čo nie je ani Tvojím vlastníctvom.

Možno sa začuduješ, ale naozaj Tvoj život nie je Tvojím vlastníctvom, lebo nemáš ho sám od seba, nijako si sa nepričinil, aby si ho nadobudol a ani nebudeš nijako vládnuť nad ním, keď ho budeš chcieť ubrániť pred smrťou. Tento život Ti nedali ani rodičia. Oni boli len nástrojom, boli spoluúčastní pri Tvojom zrození. Musí tu teda niekto byť, kto Ti život dal a aj Ti ho odoberie. Vidiš, musí tu byť teda dajaký činiteľ, či ho nazveš magneticko-elektrickým elementom, či ho nazveš prvou príčinou alebo prvým hýbateľom života prvej bunky alebo ho nazveš Stvoriteľom, vždy dôjdeš k tomu istému zdroju, že je to bytosť existenčne závislá sama od seba, nepodliehajúc nikomu je „ens a se“, že je to Boh. Toto však človek o sebe nemôže povedať. Nikdy nemôžeš povedať, že si sám odseba vznikol, že nie si na nikoho odkázaný. Sleduj svoj život od dojčafa. Niet bezmocnejšieho stvoreniatka na svete, ktoré celý mesiac nečuje ani nepoznáva, iba plačom do prvého roku dáva najavo všetkv svoje pocity. Keby si mal život sám od seba alebo od rodičov, nikdy by si si nedovolil ochorieť, rodičia by Ťa všemožne ochraňovali. Predĺžil by si si život ľubovoľne, nestretnúc sa nikdy s pojmom smrť. Keďže to však nedokážeš, musíš prijať pôvodcu

svojho života, ktorý Ťa stvoril, poznať ho a dozvedieť sa takto i cieľ svojho jestvovania.

Keď si dospel už k tomu konkrétnemu záveru, že prijímame jestvovanie Boha osobného, zo záväzku Tvojej inteligencie (keby si iný ani neuznal) vyplýva, aby si si upravil aj svoj pomer k nemu. Neslobodno totiž ostať na absurdnom stanovisku, že Boh odvtedy, čo Ťa stvoril, viac sa o nič nestará a odpočíva kdesi hore. To je nerozumné. Boh tvorí človeka stále ďalej a ďalej od prvej chvíle, lebo organizmus ľudský a jeho duchovosť by v tej chvíli prestala jestvovať, keby obrazne povedané, Boh čo len na stotinu sekundy odňal svoju tvorivú ruku od neho. On dal síce našej prírode jasné zákony; ale v jej nesmierne gigantickom kolobehu treba ju stále ďalej udržiavať. Treba tvoríť nové bunky, nové organizmy, dávať nový život, nové funkcie, prispôbovať novým pomerom, zmeneným prácou aj chorobou. Celý ten systém musí byť stále riadený, udržiavaný, aby nenastaly katastrofy, narušujúce plán stvorenstva. Z tohto plánu si Ty ako individuum nijako nie vyňatý, ale práve súladne zapojený, začlenený, aby si funkciu svoju v určitom okruhu svojho života stále plnil a bol tak osožný nielen sebe, celku, ale predovšetkým, aby si dokumentoval dokonalosť tvorivej sily Stvoriteľovej.

Z naznačeného vidíš teda, že celý život je nesmierne upätý na Boha, celá tvoja existencia závisí od neho a preto je zbytočné chcieť sa z tohto vplyvu vymaňovať. Len čo by si sa vzoprel zákonom, ktoré sú vyryté vo Tvojej duši znakom svedomia, hneď by si sa musel cítiť ako meteor, ktorý vymaniac sa zo svojho pôsobiska, vletí do iných svetov, zažiarí mocným plameňom (veď aj Ty by si mohol mať úspechy až oslnivo oslepujúce), ale zhasne, rozpadne sa, prestane jestvovať. Toto je však len mŕtva hmota. Ale Tvoj život smrťou nepre-

stáva. Ty ako človek povznesený nad celú prírodou budeš musieť zodpovedať pred svojim Tvorcom, ako si narábal s dobrami, ktoré Ti sveroval cez celý život. Možno by sme sa vtedy radšej chceli stratiť v neznáme, radšej prekliat svoje narodenie, aby sme nemuseli niesť zodpovednosť za svoje celoživotné počínanie; ale odvtedy naveky ponesieme celú farchu pozemského života.

Je to azda čudný pochop, že po smrti sa znovu začína náš život; ale nie je to ani ináč možné, lebo duša naša je nesmrteľná a v tom spočíva jej podobnosť s Bohom. On ju stvoril na svoj obraz, pre seba. A keď ona stratí cieľ, pre ktorý bola stvorená, predstav si len, milý priateľ, čo to znamená.

Stratí smysel svojho jestvovania, stratí cieľ, pre ktorý bola určená, stvorená, stáva sa plavčíkom, ktorý zabudol, do ktorého prístavu má doplávať a pravý obišiel. Je ako kľúč bez zámku, ako zámok bez dverí, ako dvere bez domu a ako dom bez majiteľa. A v tej nesmiernej tragédii stroskotania pred cieľom, ktorý nedosiahlo, vyplývajú všetky prenesmierne muky a trápenia duše v pekle. Nie je to však len skutočnosť, že nevidí Boha, ale aj čiste fyzické utrpenia tela, ktoré pomáhalo duši v skazonom, sebazničujúcom diele.

Z toho vyplýva, že Ty svojou inteligenciou máš možnosť takto si rozvinúť život v základných črtách a poznať pravú podstatu vecí. Tvoj pomer, ktorý zaujmeš k Bohu, či už ho nazveš poznávaním seba alebo poznávaním jeho alebo náboženstvom, ten pomer musí zodpovedať výške Tvojej duševnej kvality. Či nie je to logické absurdum, že sa vzdelávame tak jednostranne vo svojom odbore, mysliac, že vedou dobyjeme svet, a predsa uznávajúc Boha, necítíme nijaké záväzky voči nemu, aby sme si podľa toho opravili život. Veď z nášho pomeru k Bohu ako vzdelancov vyplýva, aby sme svoje

vedomosti v náboženstve, teda pravdy božie, poznanie svätej Cirkvi, uviedli aspoň na tú istú platformu, ako svoju vedu. Nesmieme si myslieť, že týždenná návšteva kostola stačí na splnenie tohto záväzku. Musím svoju vieru poznať do podrobností, prístupných laikovi, musím byť presvedčený o jej pravosti, o jej súčasnosti, že práve tak platí, ako pred 2000 rokmi, že priam tak zodpovedá duchu moderného človeka, ako duchu prvých kresťanov. Musím nadobudnúť skalopevné presvedčenie pavlovske: „Viem, komu som uveril, a preto som istý!“ Na to mi musí slúžiť moje vzdelanie, môj um a moje ambície, aby som išiel v poznani ďalej a neostal na detinskej predstave Boha. A ty, milý priateľ, v spoločnosti ľudskej budeš iste zaujímať vážne postavenie; preto práve tak vážne musíš byť presvedčený o pravosti svojho presvedčenia, aby si rovnako vážnym dôkazom, vedel každému zodpovedať v nejasnosti alebo vedel sa postaviť proti kritickopokryteckej zvedavosti. Veru, hoci ako nám to trpkosť príde, raz sa budeme musieť pred svojím Sudcom z toho zodpovedať: nielen čo sme zlého urobili, ale aj že sme nevyužili svoje vedomosti, že sme svoj život podľa toho neupravili, hoci sme mali možnosť poznať všetky záväzky voči Bohu. Neslobodno tu nespomenúť veľkého Kempenského, ktorý povedal: „Čím je dakto vzdelanejší a múdrejší, tým prísnejšie bude súdený, že nežil svätejšie!“

Áno, nám treba katolíckeho presvedčenie odôvodňovať priam takými vážnymi dôkazmi, ako odôvodňujeme vedecké pravdy. Nám treba s rovnakou vážnosťou študovať náboženstvo a pravdy božie v ňom podávané, ako študujeme látku na štátnicu alebo rigorózum. Bez skúšok je možný život, ale bez pravdy božej nemá smyslu ani naša vedecká práca. Prosme teda Boha, aby nám dal sily nadobudnúť pravé presvedčenie a nezlomnú vieru v neho.

DO VÝŠAV.

Z novembrovej mystiky.

Pamätajte na svoju pravú vlasť!

Svätý Cyprián.

Bratia premilení, musíme si veľmi často pripomínať, že sme sa zriekli sveta a že tu (na zemi) žijeme len dočasne ako hostia a cudzinci. Zamilujme si preto deň, ktorý každého z nás zvlášť uvádza do jeho vlastného domova; vyzvaných nás odtiaľ (zo sveta) a zbavených pút pozemského života späť povoláva do raja a kráľovstva nebeského. Kto by sa nechcel vrátiť späť do vlasti, keď bol poslaný do cudziny? Alebo keby sa niekto pripravoval ísť loďou ku svojim príbuzným, či by si neprial veľmi túžobne priaznivý vietor, len aby čím skôr mohol objať svojich drahých?

Našou vlasťou je raj a našimi rodičmi sú už od dávna patriarchovia. Prečo teda sa neponáhľame a nebežíme, aby sme mohli zrieť vlasť a objať svojich rodičov? Tam nás čaká veľký počet drahých, za nami túži chromný a slávny zástup otcov, bratov, synov, ktorí už nemajú starosť o svoju nesmrteľnosť, ale ešte vždy sa starajú o našu spásu. Akou nesmiernou radosťou oplývajú oni aj my, keď sa spoločne stretáme a objímame! Aká je slasť nebešťanov tam (v nebi), kde nie je strach pred smrťou a kde je istota o živote večnom! Čo je nad toto najvyššie a večne trvajúce šťastie?

Tam je slávny sbor apoštolov, mnoho plesajúcich prorokov, nespočetný zástup mučeníkov, korunovaných za víťazstvo v boji a utrpení. Tam jásajú panny, ktoré hrdinskou zdržanlivosťou potlačily žiadostivosť svojho tela. Tam sú odmenení milosrdní, ktorí štedrým rozdávaním almužny chudobným konali spravodlivé skutky, ktorí zachovávajúc prikázania božie, preniesli si zemské dedičstvá k pokladom nebeským. K týmto, bratia premilení, sa ponáhľajme a žiadajme si čím skôr dostať sa ku Kristovi a jeho vyvoleným.

Preložil Fr. P.

Z krásnych textov.

Modlitba k Panne.

Abbé Perreyve.

Svätá Panna, keď tvoje dni sú teraz oslávené, jednako nezabudni na smútky zeme. Pohoď dobrotivý

pohľad na tých, čo trpia, čo bojujú proti protiventstvám a čo neprestávajú máčať svoje pery do trpkosti tohto života.

Zlุตuj sa nad tými, čo sa milujú a čo boli oddelení!

Zlутuj sa nad osámotením srdca!

Zlутuj sa nad slabosťou našej viery!

Zlутuj sa nad predmetmi našej záľuby!

Zlутuj sa nad tými, čo plačú, čo sa modlia, čo sa chvejú.

Daj všetkým úfnosti a pokoja!

Volanie strašných čias.

Abbé Jamin.

Svätá Panna úbohých, prameň milosti, posväť nás,

Svätá Panna úbohých, zachráň národy,

Svätá Panna úbohých, ulav chorým,

Svätá Panna úbohých, zmierni utrpenia,

Svätá Panna úbohých, pros za každého z nás,

Svätá Panna úbohých, my v teba dôverujeme,

Svätá Panna úbohých, ty dôveruj v nás,

Svätá Panna úbohých, požehnaj nám.

Svätá Panna úbohých, Matka Spasiteľova a Matka Božia, tebe ďakujeme. Preložil J. Haranta.

Pozerajte na svoje kríže skrz kríž Ježiša Krista.

List svätého Františka Salezského.

Vážená pani,

ak Boh dal Vám viacej sily a udatnosti pre znášanú vašich protiventstiev, nech patrí zato sláva jeho dobrotivosti, ktorá je vždy pripravená pomôcť dušiam, čo vňu dúfajú. Dúfajte v ňu teda vždy, vážená pani, a aby ste v ňu dúfali, buďte vždy celkom jeho. Obetujte často svoje srdce jeho láske na tom samom oltári kríža, na ktorom on svoje obetoval z lásky k Vám.

Kríž je kráľovská brána. Ňou vchádzame do chrámu svätosti. Kto ho ináč hľadá, nenájde nikdy z neho nič.

Vážená pani! Nepoviem Vám, aby ste nepozerali na svoje utrpenia, lebo duch Váš, ktorý je vždy schopný odvetiť, povedal by mi, že naozaj nechajú na seba hladieť s trpkou bolesťou, ktorú spôsobujú. Ale poviem Vám, aby ste pozerali na ne len skrz kríž, a nájdete ich alebo ako celkom nepatrné alebo také príjemné, že radšej by ste z nich mali bolesť než radosť, ktorá je od nich oddelená.

Prípomínam si tento vonkajší kríž, ktorý ste nosili na svojom srdci. Kedy som hľadel na Vás s uspo-

kojením? Milujte naozaj svoj kríž, moja drahá pani, lebo je celý zo zlata, ak pozeráte naň svojimi očami lásky. A kým na jednej strane vidíte lásku svojho srdca mŕtvu a ukrižovanú medzi klincami a tŕním, na druhej nájdete hromadu drahokamov, aby ste složili z nich korunu slávy, ktorá Vás očakáva, ak — v očakávaní, aby ste ju mali — nosíte z lásky trňovú korunu so svojim kráľom, ktorý tak chce trpieť, aby vošiel do svojho šťastia. Prel. A. Bagin.

Viera a spravodlivosť.

Svätý Augustín.

Kde nie je zdravá viera, tam nemôže byť spravodlivosť, lebo spravodlivý žije z viery.

Prel. Fr. Privara.

Pastieri lásky.

Svätý Ján Vianney.

Mali by sme robiť tak ako pastieri, čo sú na poli v zime. Život je naozaj dlhá zima. Oni kladú ohník. Ale s časom na čas odbehnú sháňať drevo so všetkých strán, aby ho udržali. Keby sme vedeli ako títo pastieri udržovať (v sebe) oheň lásky božej modlitbami a dobrými skutkami, nevyhasol by nikdy.

Prel. A. Bagin.

Kde je láska k bližnému z prvých storočí svätej Cirkvi?

P. Grou, S.J.

Ó láska k bližnému, okrasa a sláva prvých storočí svätej Cirkvi, čo sa to stalo z teba?! Ešte len nepatrne malá hŕstka kresťanov ňa pozná a pestuje, a ty predsa máš byť hlavným príznakom všetkých kresťanov. Väčšina miluje len svoju vlastnú osobu, myslí len na svoje osobné výhody. Ľudia nižších stavov sú utláčaní, chudobní zanedbávaní a kresťania, ktorí boli stvorení pre nebo, škriepia sa o klamlivé dobrá sveta a zmocňujú sa ich podvodom a násilím. Ako sa môže ešte niekto diviť, že viera mizne tam, kde schladla láska? Či Ježiš Kristus nevyhlásil, že láska je hlavným dôkazom jeho viery? „Aby všetci jedno boli, ako ty, Otče, vo mne a ja v tebe, aby aj oni v nás jedno boli, aby svet uveril, že ty si ma poslal.“ Keby však niekto pravdivosť kresťanstva chcel posudzovať podľa lásky medzi kresťanmi, mohol by sa presvedčiť, že len kresťanstvo je pravdivým náboženstvom.

Prel. Fr. Privara.

Božský Kapitalista.

Kristus má tiež svoju božskú ekonomiu, totižto zásady, podľa ktorých rozdáva svoje dary.

Rád by poznal čosi z tohto božského zákonníka, ktorý je plný veľkolepých prekvapení pre ľudský rozum, vôľu aj jeho srdce.

Som v kostole, ktorý celou svojou konštrukciou ako i sociálnou funkciou vedie k ústrednému Bodu celej svätyně: k Ježišovi vo svätostánku. Oň sa pripnem očima i rozumom: Tam je Ježiš-Hostia v celej neporovnateľnej božskej ukrytosti a poníženosti, zdanelivo ako by neprítomný. No viera ho tam nachodí v úsilnom a naruživo obnovovanom vyznaní viery.

Uvedomujem si: Jedna Hostia zo svätostánku je aj moja! Som jej oprávneným majiteľom. Zlatý kalich, v ktorom sa nachodí, je banka najcennejších klenotov. Jej správcom je kňaz. Účastinárom v nej stal som sa svätým krstom. Právnu smluvu o tom ustanovil sám Hostia: Ježiš pri poslednej večeri. Pisomne sa nachodí napr. v Evanjeliiu svätého Lukáša: „Vezmite a jedzte, toto je telo moje...“ Ďalšie slová tohto dokladu: „... ktoré sa za vás vydáva...“, naznačujú, že ide o živého Ježiša Krista. Živý Ježiš Kristus je druhá božská osoba najsvätejšej Trojice, no spolu aj Syn panenskej matky Márie. Hľa, neodškriepiteľné tvrdenie o skutočnosti toho, čo skrýva moja Hostia vo svätostánku.

Zámeno „môj“ načim mi chápať v jeho najvladnejšom význame. Veď tú jednu svätú Hostiu môžem si svätým prijímaním vybrať, kedy len chcem. Je možnou tak ako hocktorý predmet hmotného sveta... Vyberám si tedy raz cez svätú omšu drahý božský Kapitál. Prekvapenie, ktoré má zápät nato musí zachvátiť, vie pripraviť len Boh: stávam sa majiteľom novej svätej Hostie vo svätostánku. Môj Kapitál nestenčil sa nič, ani neprestal byť mojím. Tak isto si ho môžem vybrať, ako prvý raz. Hoc aj denne to môžem robiť, podľa príkladu väčšiny našich bratov z prvých storočí a nekompromisných vzdelancov dneška, ktorí skutkami idú nadviazať na činy ich denného hrdinstva, keď bude treba aj za vyliatie krvi... A čo ešte, keby som sa zamyslel, čo za účinky pôsobí tento Kapitál-Kapitalista v mojej duši, keď si ho vyberiem.

Tento pojem o svätostánku, kalichu a Hostii má málo ľudí. No napodvšetko niečo tu vôbec pojmu „môj, môj vlastný“. Inteligent, čo plne, teda rozumom, vôľou a srdcom nevie, že zo Všemohúcnosti a Lásky jeho Hostie stojí vesmír a že pod okom jeho Prozre-

telnosti všetko kráča stále na stanicu svojho určenia, nechápe to najväčšie, čo tu na zemi možno chápať. Totižto začiatky božieho života v nás a mimo nás. Pravda, pre nás, ktorého plné prežívanie bude našou výsadou, odmenou, šťastím, večnou činnosťou aj kon-templáciou spolu.

E. M a c á k, SS.

Hodnosť a povinnosť.

Vo verejnom živote stretávame sa s tromi skupinami ľudí: S hodnotármi, pre ktorých hodnosť je iba titulom na konanie zodpovednejších povinností. Ďalej s hodnotármi, ktorí z hodností iba žijú, ale hodnosti zodpovednú povinnosť nekonajú. Napokon sú ľudia, čo konajú všetky povinnosti bez akejkoľvek hodnosti. Nimi sa zastrčí každá diera, ich úslužnosťou a ochotou zametie sa každý kút; niet práce, ktorú by nechceli alebo nevedeli vykonať. Ľudia prvej skupiny sú mravné charaktéry; ľudia druhej skupiny sú leňosi a darmojedi; ľudia tretej skupiny sú otroci, ktorí doplácajú na hriechu lenivosť predošlých. Nebudem poukazovať na jednotlivé prípady týchto zjavov vo všetkých ľudských povolaniach; obmedzím sa iba na náboženský spolkový život. Ako sa tam začína pracovať?

Síde sa prípravný výbor alebo niečo podobné, predsedajúci povie vzletnú reč, a potom rozďajú sa šarže: Ten bude predsedom, ten podpredsom, ten zas tajomníkom atď. Slovom, zvolia sa generáli a velitelia na čelo vojska, ktoré v skutočnosti ešte nejstuje. Práca sa začne schôdzkami výboru, ktoré spočívajú v čítaní zápisníc a dosť často v málo užitočných debatách. Keď príde na uskutočňovanie duchovnej náplne náboženského programu, nuž tuňá badáme toto: Reálni idealisti zoceľujú vôľu v lámaní prekážok, ktoré stoja v ceste každej veľkej veci, a neznechutí ich ani prípadný začiatkový neúspech alebo neporozumenie najmä u tých, u ktorých ho hádam najviacej očakávali. Tí pracujú, tí drú, a v práci nevidieť rozdiel medzi predsedom a obyčajným členom, lebo každý koná svoju povinnosť: Jeden predsednícku, druhý členskú. Tí venujú náboženskej veci nielen celý svoj voľný čas, lež v mnohých prípadoch aj svoj majetok a zdravie. A tých je bohužiaľ málo. Viacej je tých, ktorí ako šarže spolku radi otvárajú slávne aj menej slávne schôdzky, podpisujú zápisnice, reprezentujú spolkovú navonok, kritizujú prácu druhých, a keď im pracujúci povedia, že si vyprosia, aby ich niekto kritizoval, keď sám nič nerobí, tak sa slávnostne vzdajú spolkovej funkcie, vrátia legitimáciou s poznámkou, že v takomto spolku nemôžu pracovať, ktorý nemá

program a ktorého členovia nemajú smysel pre „skutočnú“ spolkovú prácu. Škoda, že mnohí naši ľudia takto si predstavujú život v náboženských spolkoch. Radi majú funkcie, a nie prácu, alebo majú toľko funkcií, že ani jednu dobre nezastávajú. Uvážme, že je to zjav chorobný. Müller.

Zvetraná soľ.

Naše vzájomné spoločenské obcovanie sa neraz podobá posluhovaní neslanou horúcou polievkou. Keď sme sa už dosť naokúňali a dostatočne ju ochladili, radi by sme aj jesť, aby sme hostiteľa neurazili. Ale nijako nám to nejde, lebo je neslaná a soľ, čo nám je naporúdzi, je zasa zvetraná.

Ako často nám chýba soľ dobrého príkladu, ktorý dodáva chuť k duchovnému životu! My radi veľkodušne a nadšene poučujeme, ale málo prisofujeme dobrým príkladom. Našou duševnou spoločenskou funkciou je predsa byť soľou zeme. Prečo nevidíme blahodarný vplyv, ktorý môže vykonať jediný dobrý skutok katolíckeho inteligenta? A byť takto vplyvný je pre nás záväzkom, vyplývajúcim z Evanjelia: Buďte dokonali ako váš Otec nebeský. — Nech vidia vaše dobré skutky! Nič s nás nesmyje túto daňovú povinnosť voči bližnému. To preto, že len čo zvetrá soľ, len čo sa ukáže skazenou vo svojej spoločenskej funkcii, na nič nie je!! Stráca tým najoprávnenejšiu výsadu inteligencie: viesť či už mocensky alebo intelektuálne podriadených, pôsobiť na nich, plniť životnú úlohu v plnej miere.

Ale táto soľ, mimo trestu jalovosti v pôsobení na iných a mimo zodpovednosti za tých, ktorých na čím na intelektuálnom poli pokladá za malých, neostane iba stáť bokom nepoužitá. Ruky, ktoré nepripravia svojím príkladom aspoň k skutkom spravodlivosti, schytia zvetranú soľ a vyhodí ju von. A dav ju pošliapá. Tisícové masakry inteligencie pri posledných náboženských prenasledovaniach, a to aj inteligencie laickej, neboly azda aj rozšľapovaním soli. vonkoncom alebo aspoň zčasti zvetranej? A tá naša soľ? Máme jej, chvalabohu, v dostatočnom množstve. Slovenský národ netrpí už núdzou o inteligenciu. Ide len o to, či je naša inteligencia v náboženskom smysle soľou pravou alebo zvetranou. Aká neslaná a nemasťná polievka, keď medzi sebou a medzi ľuďom o inom nevieme rozprávať ako o drahoty, nedostatkoch, o nízkych platoch, o politike, vojne, literatúre atď., ako keby náboženské a duchovné problémy ani nejestvovaly. A keď potom podľa toho aj žijeme, akou soľou sme? Zvetraná soľ je iba na to, aby ju vyhodili a pošliapali!

E. Macák, SS.

LITERATÚRA.

FRANZ BÜRKL: Handbuch der Katechetik. Verlag Benziger, Einsiedeln 1943, str. 336, kart. Fr. 11.40, viaz. Fr. 14.40. Nielen pri vyučovaní náboženstva, ale vôbec pri vyučovaní všetkých predmetov veľmi dôležitá vec je metóda. Vidíme to aj u nás; veď tá nespokojnosť a kritika učebníc náboženstva nie je ničím iným ako volaním po správnej metóde, teda aj po správnej metodike u pisateľa učebníc. Bürkli v tejto knihe postavil katechetiku na nové základy. Nie je to iba praktická príručka vyučovania náboženstva, ale dôkladná štúdia teórie vyučovania, ktorú autor vysvetľuje v troch častiach knihy. V prvej časti je reč o význame vyučovania náboženstva s hľadiska nábožensko-sociálneho. V druhej časti vraví o predpokladoch vyučovania náboženstva. Tuná autor hlboko načrel do psychológie a majstrovsky uplatnil všetky výdobytky získané na tomto poli od najstarších čias až po dnešné dni. V tretej časti podáva praktický návod vyučovania všetkých odborov náboženstva pre všetky druhy škôl. Tu veľmi dobre uplatňuje predtým vysvetlenú teóriu, vie sa vystríhať rozvláčnosti v popisovaní a pri stručnosti netrpí vedecký ráz argumentácie a najmä jasnosť v praktických záveroch. Táto príručka katechetiky nepatrí iba medzi najnovšie, ale najlepšie medzi najnovšími. Švajčiarske vedecké a pedagogické kruhy vyjadrili sa o knihe s pochvalným uznaním. Dielo je písané pre katechéty a profesorov náboženstva, ale patrí do rúk najmä bohoslovcov, ktorých zasväti do najmodernejších spôsobov hlásania božích právd v škole aj mimo školy. Dielo vrele odporúčame. - im.

JÁN DOMASTA: Slovenské legendy. Vydal Spolok sv. Vojtecha v Trnave, str. 137. Sbiierka obsahuje legendy o svätom Cyrilovi a Metodovi, o svätom Andrejovi-Svoradovi a Benedikovi, slovenské legendy a legendy všeobecné. Čitateľ nájde v týchto legendách veľa povzbudzujúcich myšlienok k láske k rodnej hrudi slovenskej, ktorá bola vždy katolícka. Osoby, ktoré v legendách vystupujú, sú pre nás vzory neochvejnej lásky k Bohu, z ktorej sa potom zrodila aj obetavá láska k národu. Tieto legendy nech čítajú slovenské matere svojim deťom, aby ich čo najužšie príviazaly ku koreňu, z ktorého sme vyrástli a z ktorého žijeme aj teraz. — im.

Dr. ANTON BRECELJ: Sexuálne problémy. Vydalo nakl. P. Gardelán, Trnava 1943, str. 270, viaz. 75 Ks. Vecne už bola shodnotená táto kniha,

po ktorej naša širšia pospolitost už dávnejšie túžila. Hej, problémy, o ktorých je v knihe reč (ak sú to vôbec problémy), musia byť riešené vo svätých úmysloch Stvoriteľových, aby sa k nim nič nepridalo ani neubralo. A sme radi, že knihu napísal človek, ktorý pozeral na túto vec s vysokého hľadiska Stvoriteľovho; preto preklad jeho knihy do slovenčiny je vítaný a veríme, že splní svoje vznešené poslanie. My k prekladu knihy pripojujeme iba tieto poznámky: Priliehavější a vecnejší by bol názov „Pri prameni života“ tak, ako je to v pôvodine, lebo ako vravím, vo vlastnom slova smysle nejstávajú sexuálne problémy. Ďalej, obálka knihy nemusela byť práve takáto; myslím, že nakladateľstvo pri voľbe obálky a vôbec pri zmene názvu knihy myslelo len na jej odpredaj. A napokon, hoci je to kniha výborná, jednako nepatrí do rúk každému. Siahli po nej aj takí, ktorých zaujímal len názov knihy a ich zvedavosť bola vystupňovaná pohľadom na obálku. A keď knihu prečítali, otvoril sa im svet, ktorý sa pre nich stal naozaj problémom. Pravda, zbytočne to pripomínať, keď sa kniha predáva na verejnom knižnom trhu. — im.

J. PATERSON SMYTH: Životopis Ježiša Krista pre ľud. Preložila Mária Rafajová, Vydalo nakl. Daniela Pažického na Myjave 1943, str. 406. Smythova kniha patrí k najrozšírenejším protestantským životopisom Ježiša Krista. Je písaná pre ľud v duchu racionálnej protestantskej teologie; preto ju neodporúčam čítať tým katolíkom, ktorí dokonale nepoznajú stanovisko katolíckej Cirkvi k týmto otázkam. — im.

Dr. ANDRIJA ŽIVKOVIČ: Oč e Naš. Rozmattanja o Molitvi Gospodnjoj. Zagreb, Hrvatsko književno Društvo sv. Jeronima 1943. Str. 96. Cena neudaná. Raz učenici Ježišovi videli svojho Učiteľa modliť sa na opustenom mieste. Požiadali ho z akejsi pobožnej zvedavosti, aby ich naučil, ako sa treba modliť k Bohu. Nádali sa, že veľký izraelský prorok naučí ich nejakú zvláštnu modlitbu. Sám Kristus využil túto príležitosť a naučil svojich učeníkov a skrze nich všetkých ľudí vznešenú a najkrajšiu modlitbu Otčenáš. To je najvelebnejšia modlitba, lebo vyšla zo srdca a úst božích. V jej siedmich prosbách poznávame nesmiernu dobrotu božiu a svoju nehodosť. Je v nich všetko, čo si človek môže želať od Boha pre zemský a večný život. Aby sa veriaci uchránili ľudského zvyku bezmyšlienkovite vyslovovať slová onej božskej modlitby, Dr. Andrija Živkovič dáva svojmu národu naozaj pekné rozjímania s praktickým použitím modlitby Pánovej v dennom živote. — P. P. K.

Veritas, neslúčil som sa disciplinovane so SSV (prečo práve so SSV a nie s inými katolíckymi nakladateľstvami?), a to podľa pána h. len preto, lebo SSV má nebol dosť kvalitný, alebo nie dosť ortodoxný. Pán h. preto myslí, že pre mňa tertium non datur. Ale práve tertium datur, a to je: Dobre si môj článok prečítať, dobre mu rozumieť, a potom pán h. iste pochopí, že v „Obrode“ odpovedá hádam na svoje osobné úvahy alebo záujmy, ale nie na to, o čom je reč v mojom článku. (A keď niečo citujem v úvodzovkách, tak to citujem správne, nie skomolene). Teda keď chcem niečo správne trafiť, tak si to musím ponajprv dobre obzrieť, a až potom vystreliť. Vkladať subjektívne vysvetľovanie cudzím, objektívne jasným slovám, myslím, že nie je logické. Nech je teda jasné, že nijaké privety som nenapísal na adresu „Obrody“, ktorá v tom čase ešte nejestvovala. Ak niekto moju všeobecnú úvahu vzťahuje na seba, to je jeho osobná vec. — Dr. Müller.

O. N. Katolícka Cirkev nikdy nehlásala, že človek musí v sebe všetko zaprieť, zriecť sa všetkého a žiť čiste duchovne. To učia najmä tí, ktorí so správnym chápaním katolíckej askézy nemajú nič spoločné, a aby sa jej nemuseli podrobiť, tvrdia, že je protiprirodzená. Na ich adresu múdru odpoveď napísal Guardini: „Novodobá dogma, podľa ktorej kresťanstvo ako také je nepriateľské smyslom a svetu, také dogma musí byť zavrhnuté. Neslobodno najmä zabudnúť, ako kresťanstvo viedlo a ešte vždy vedie úporný boj proti dualizmu a špiritualizmu všetkých druhov, ako celkom zrejme usiluje o to nie svet zničiť, ale vykúpiť a premeniť. Kresťanstvo sa usiluje priviesť celého človeka do živého vzťahu k Bohu. Preto musí byť však pretrhnuté puto, ktoré ho viaže k svetu. Toto puto leží vo vôli, v otroctve živelnej žiadosti po moci, majetku a pohlaví. Treba nájsť spôsob, ako toto spojivo pretrhnúť; to je však vecou individuálneho povolania.“ Nežiada sa od každého rovnaké zrieknutie, ale od každého sa žiada premôcť v sebe to, čo mu prekáža úzko sa spojiť s Bohom. A to nie je znivočenie človeka.

Dary na študentský tlačový fond: Sbíerka na svadbe Dr. A. Galvánka v Bratislave, 170 Ks; Dr. Gejza Riedler, Bratislava, 100 Ks; MUDr. Alojz Chura, Bratislava, 100 Ks; MUDr. Ernest Rozsival, Bratislava, 80 Ks; Dr. Anton Bezák, Bratislava, 60 Ks; Margita Majčíková, Bratislava, 50 Ks; Elena Garanská, Levoča, 50 Ks; Katarína Hexnerová, Lipt. Lúčky, 50 Ks; Andrej Gregorčák, Podkonice, 50 Ks; Ing. Ladislav Zámboreský, Trenčín, 50 Ks; Vlado Hatiar, Ružomberok, 50 Ks; Dr. Karol Kmeťko, biskup, Nitra, 50 Ks; MUDr. J. Pešek, Levoča, 50 Ks; Rudolf Misz,

opát, Trenčín, 50 Ks; František Bernadič, dekan, Se-
red, 50 Ks; J. M. Hurban, spolok posl. ev. teologie,
50 Ks; Albína Rusinová, Bratislava, 50 Ks; Eugen
Wittko, Podolíneč, 50 Ks; Dr. Cyprián Koso, Brati-
slava, 50 Ks; P. Gaudenc Novický, OFM, Bratislava,
50 Ks; Magda Zajacova, Orechové, 50 Ks; Dr. Stefan
Luby, Bratislava, 50 Ks; Dr. Jozef Búda, Bratislava,
30 Ks; Ján Černanský, farár, Bohunice, 50 Ks; Dr.
Pavol Eichler, Vyšné Hágy, 30 Ks; Rudolf Hečko,
riaditeľ, Dolná Súča, 30 Ks; Gabriela Pružinská, Bra-
tislava, 30 Ks; František Ralbovský, kaplán, B. Štiav-
nica, 40 Ks; nemenovaná úradníčka z Bratislavy, 30
Ks; Dr. Pavol Straus, Palúdzka, 50 Ks; Filomena Ti-
benská, odb. uč., Trnava, 25 Ks; Ignác Leitmann,
Trenčín, 25 Ks; Dr. Anton Brieda, Bratislava, 23 Ks;
Ružena Rátová, Bratislava, 23 Ks. Po 20 Ks: Jožo
Müller, prednosta, Prešov; Jozef Jánoš, farár, Bresto-
vany; Karol Hudáč, dekan, V. Slavkov; rím. kat. far.
úrad, Bardejov; MUDr. J. Glaser, Bratislava; Ján
Dulko, bohoslovec, Prešov; Dr. Emil Szylaba, Brati-
slava; Mária Šinská, uč. Horná Súča; stot. Adamov-
ský, Trenčín; Ľudovít Pavetiš, farár, Cífer; Dr. Kor-
nél Chmelo, Bratislava. Po 13.50 Ks: Alexander Ba-
horčík, farár, Veľká; J. Deitelbaum, Trenčín; Jozef
Psársky, Ujlak; Anna Matiašovičová, V. Bytča; Jozef
Omelka, farár, Vyšňové; Juraj Kohút, profesor, Kláš-
tor p/Zn.; Ernest Perháč, kaplán, Ňaršany; Anton
Florek, Zah. Bystrica; Dr. Ján Seman, kanonik, Sp.
Kapitula; prof. Fr. Skyčák, Sp. Kapitula. Po 10 Ks:
E. Tomčeková; Alojz Cholesta, pekáč, Čachtice; Jú-
lius Senaj, Bratislava; Jozef Revay, farár, Čataj; rím.
kat. far. úrad, Donovalov; Jozef Chlebovec, Bratisla-
va; Bernardína Frangošová, Mýto p/D.; Michal Pavlo-
vič, Bratislava; Izabela Árvay, Zamarovce; Fr. Florek,
Šváby; Arch. Jozef Čevela, Trenčín; Dr. Oskar Sme-
tana, Piechov; Alojz Kalinay, študent, Kys. N. Mesto;
Jozef Hanula, Sp. N. Ves; Ema Frimová, uč., Poprad.
Po 3.50 Ks: Ján Jalč, kaplán, D. Smokovec; Št. Sigot-
ský, kaplán, Bošany; Tlapa a Anděl, Trenčín; Jozef
Hollý, dekan, Ochodnica; Andrej Bella, kaplán, Hri-
ňová; Ferko Mereš, O. Podzámok; Štefan Dekan, fa-
rár, Ivánka pri Dunaji; Dr. Karol Klinovský, Brati-
slava; rím. kat. far. úrad, Lak. N. Ves; Dr. Emil
Šafár, prof. teol. Nitra; František Kostolný, kaplán,
N. Mesto n/V. Milan Kohutiar, klerik, Levoča, 5 Ks.

Štedrým darcom srdečne Pán Boh zaplať!

SMER, revue pre duchovný život. Vydá-
vajú trenčianski dominikáni. Zodpovedný redaktor
Dr. I. Müller. Používanie novinových známok po-
volené výmerom Min. dopr. a ver. prác, rezort pošto-
vý v Bratislave pod čísl. 144.487-III/1-1940. Dozorný
poštový úrad Trenčín. — Tlač: V. Čelko, Trenčín.